

PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. TS-71

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2017 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I SKYRIUS IVADAS

1. Bendra informacija

2017 metų Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Socialinių paslaugų planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132, Socialinių paslaugų plano forma ir Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104.

Plano paskirtis – nustatyti socialinių paslaugų teikimo mastą ir rūšis Kupiškio rajono savivaldybėje 2017 metais pagal gyventojų poreikius.

Plane nustatyti socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai atitinka:

1.1. Valstybės ilgalaikės raidos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187, pagrindinį tikslą „Sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika“, kryptį „Socialinės paramos plėtra ir skurdo bei socialinės atskirties įveikimas“ ir jos pagrindinius veiksmus „Įvykdyti socialinių paslaugų reformą, kuri apibrėžtų veiksmingesnius socialinių paslaugų organizavimo būdus, skatintų pačius paslaugų gavėjus ieškoti savipagalbos būdų, pertvarkytų paslaugų finansavimą, sukurtų bendrą socialinių paslaugų standartų, kokybės vertinimo ir kontrolės mechanizmą“, „Teikti prevencines ir reabilitacines socialines paslaugas socialinės atskirties grupėms, prievartą ir išnaudojimą patyrusiems, sergantiems priklausomybės ligomis, grįžusiems iš įkalinimo vietų ir kitiems asmenims“, „Geriau panaudoti nevyriausybinių organizacijų išteklius ir gebėjimus socialinei paramai tobulinti“;

1.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016–2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, „darnaus žmogaus“ principą bei veiklos kryptis šeimos puoselėjimo ir sveikatos apsaugos srityse;

1.3. Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginio plano, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. TS-69 „Dėl Kupiškio rajono plėtros iki

2020 metų strateginio plano patvirtinimo“, 1.2 tikslo „Užtikrinti aukštą sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti saugumą rajone“ 1.2.1 uždavinį „Didinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų įvairovę bei gerinti jų kokybę modernizuojant šias paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą bei skatinant jų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą“ bei 1.2.2 uždavinį „Plėtoti visuomenės sveikatos, socialinės atskirties, antisocialinių reiškinių prevencines priemones“;

1.4. Kupiškio rajono savivaldybės 2017–2019 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-40 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2017–2019 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ Socialinės ir sveikatos apsaugos programos tikslą „Mažinti socialinę atskirtį rajone, įgyvendinant Savivaldybės ir valstybės socialinę politiką“ ir uždavinį „Užtikrinti būtinų socialinių paslaugų teikimą ir administravimą Kupiškio rajono gyventojams“.

Identifikuojant Kupiškio rajono savivaldybės pagrindines socialines problemas, remtasi Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės skelbiamais duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus, Finansų ir biudžeto skyriaus kaupiamais duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus, Kupiškio socialinių paslaugų centro, Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnybos bei socialines paslaugas teikiančių įstaigų pateiktais duomenimis.

Šiame Plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

2.1. Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą be tėvų globos likusiems vaikams.

2.2. Plėtoti socialines paslaugas šeimoms, auginančioms vaikus ir vaikus globojančioms šeimoms.

2.3. Užtikrinti nestacionarių socialinių paslaugų teikimą rajono gyventojams bei plėtoti nestacionarias socialines paslaugas kaip alternatyvą stacionarių socialinių paslaugų įstaigų paslaugoms.

2.4. Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems.

Socialinės paslaugos turėtų būti teikiamos taip, kad būtų užtikrinti būtiniausi asmens poreikiai, kad asmuo pats aktyviai spręstų susidariusias problemas. Pagrindinė socialinių paslaugų infrastruktūros plėtojimo kryptis yra socialinių paslaugų įvairovės ir jų kokybės gerinimas kartu su jau teikiamomis stacionariomis paslaugomis, investuojant į nestacionarių socialinių paslaugų, kurios yra pigesnės ir efektyvesnės, plėtrą. Socialinių paslaugų teikimas turi atitikti realius bendruomenės poreikius ir remtis turimais resursais.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Socialinių paslaugų planą rengė Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus, Finansų ir biudžeto skyriaus, Kupiškio socialinių paslaugų centro atsakingi specialistai:

Laima Bartulienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja;

Vida Bukauskienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyriausioji buhalterė;

Aleksandra Fartuškevičiūtė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyriausioji socialinė darbuotoja;

Daiva Kytrienė, Kupiškio socialinių paslaugų centro direktoriaus pavaduotoja socialiniams reikalams;

Aušra Mykolaitienė, Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyresnioji specialistė;

Reda Totorienė, Savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriaus vedėja.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

4.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis

Eil. Nr.	Rodikliai	Gyventojų (šeimų) skaičius
1.	Gyventojų skaičius	17663 (2017-01-01) 18230 (2016-01-01)
	Iš jų:	-
1.1.	mieste	6344 (2017-01-01) 6579 (2016-01-01)
1.2.	kaime	11319 (2017-01-01) 11651 (2016-01-01)
2.	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	-
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai	4830 (2017-01-01) 4809 (2016-01-01)
2.2.	suaugę asmenys, turintys negalią	2732 (2017-01-01)
2.3.	vaikai	2900 (2017-01-01)
2.4.	neįgalūs vaikai	114 (2017-01-01)
2.5.	socialinės rizikos vaikai	326 (2017-01-01)
3.	socialinės rizikos šeimos	145 (2017-01-01)
4.	vaikai socialinės rizikos šeimose	326 (2017-01-01)

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

Socialinės paramos skyriaus duomenys

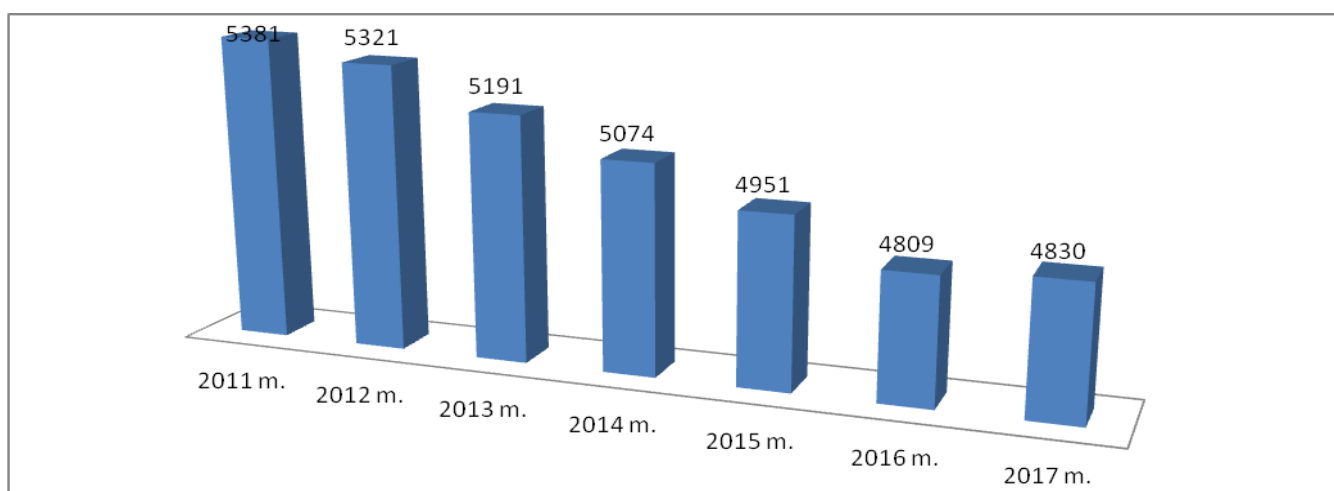
Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus duomenys

Kupiškio socialinių paslaugų centro duomenys

4.2. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai

4.2.1. Visuomenės senėjimas. Pagrindinis gyventojų senėjimą lemiantis veiksnys – gimstamumo kitimas ir gyvenimo trukmės ilgėjimas. Gimstamumas tiesiogiai neveikia gyventojų amžiaus struktūros, tačiau nuo jo mažėjimo priklauso dabartiniu metu susiformavusi gyventojų amžiaus struktūra bei tolimesnės jos raidos perspektyvos. Per praėjusius metus pensinio amžiaus gyventojų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje nežymiai padidėjo (1 diagrama). 2017 metų pradžioje Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 4830 pensinio amžiaus gyventojų, kurie sudarė net 27,3 proc. visų Savivaldybės gyventojų. Savivaldybėje išlieka ta pati tendencija, kad visuomenėje daugėja senų žmonių, todėl sparčiai didėja poreikis socialinėms paslaugoms. Per 2016 metus ypatingai išaugo poreikis nestacionarioms socialinėms paslaugoms – pagalbai į namus, dienos socialinei globai asmens namuose. Kasmet vis reikalingesnė tampa ir ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa institucijoje. Vyresnio amžiaus žmonėms, netekusiems dalies savarankiškumo, reikia įvairesnių paslaugų – dienos, bendruomenės centruose.

1 diagrama. Pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus kaita Kupiškio rajono savivaldybėje

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt).

1 lentelė. Savivaldybės pagal demografinį senatvės koeficientą, 2012–2016 m.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Panevėžio apskritis	184	149	153	157	160
Biržų r. sav.	213	176	180	185	189
Kupiškio r. sav.	206	169	173	177	181
Panevėžio m. sav.	173	138	142	146	148
Panevėžio r. sav.	162	130	134	140	142
Pasvalio r. sav.	173	140	146	152	152
Rokiškio r. sav.	219	184	187	189	191

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt).

Visuomenės senėjimas didina integruotos globos ir slaugos paslaugų poreikį – reabilitacijos, medicinos, socialinių paslaugų, kadangi senyvo amžiaus asmenys, netekę savarankiškumo, negali savarankiškai atlikti daugelio kasdienio gyvenimo funkcijų.

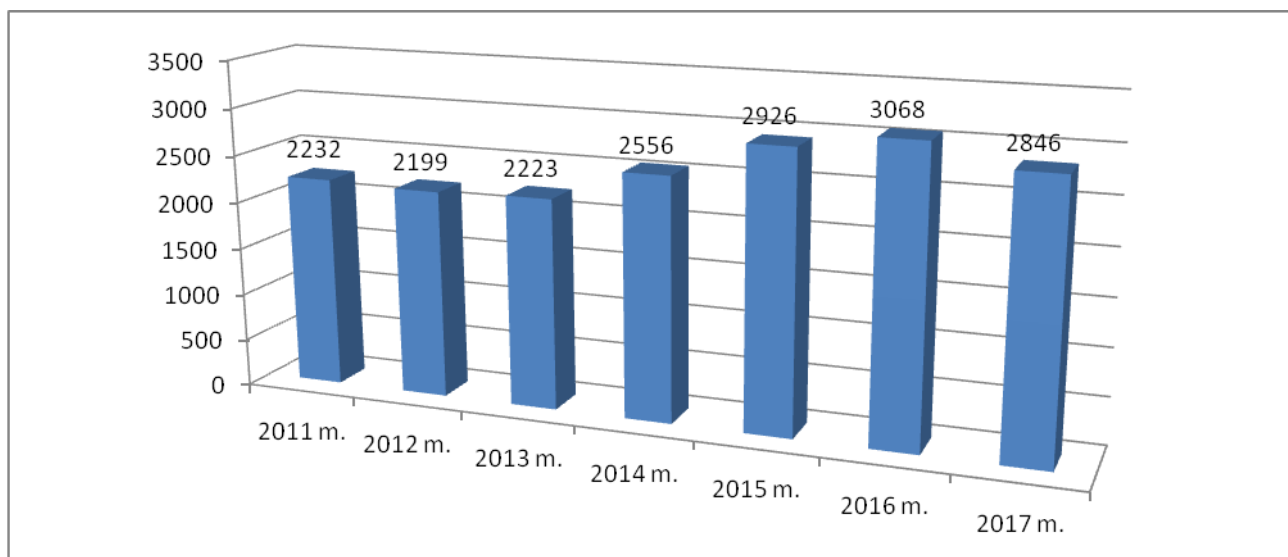
Socialinių paslaugų poreikis didėja ir dėl šeimos struktūros kaitos – kelių kartų šeimų, gyvenančių kartu, mažėja ypač sparčiai. Kupiškio socialinių paslaugų centro ir Kupiškio rajono savivaldybės administracijos seniūnijų pateiktais duomenimis 2017 m. sausio 1 d. Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 275 pagyvenę vieniši asmenys. Dažnai pagyvenusius žmonių artimieji gyvena kituose miestuose, užsienyje, jie yra užimti darbo rinkoje, socialiniai ryšiai tarp artimųjų yra susilpnėję arba nutrūkę, menki kaimynystės ryšiai, stinga neformalių globėjų, todėl, sulaukę vyresnio amžiaus ir netekę savarankiškumo, pagyvenę žmonės pagalbos tikisi iš oficialių pagalbos institucijų.

Planuojant ir organizuojant socialinių paslaugų teikimą Kupiškio rajone orientuojamasi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamą valstybės socialinių paslaugų politiką. Svarbiausi uždaviniai ir toliau išlieka skurdo ir socialinės atskirties mažinimas.

Kasmet auga rajono gyventojų socialinių paslaugų poreikis. Socialinės paslaugos teikiamos kiekvienam asmeniui, kuriam nustatytas socialinių paslaugų poreikis, nepriklausomai nuo socialinės padėties, pajamų, ar asmuo turi vaikų ir pan. Bendrosios socialinės paslaugos bei socialinė priežiūra teikiama nemokamai, jei asmens (šeimos) pajamos (vidutinės šeimos pajamos, tenkančios vienam šeimos nariui) neviršija 2 valstybės remiamų pajamų dydžio (šiuo metu valstybės remiamų pajamų dydis yra 102 Eur).

Įvertinus bendrųjų socialinės ekonominės ir demografinės padėties rodiklių kaitos dinamiką, galima apžvelgti šiandienos aktualijas, kurios sudaro prielaidas vertinti ir numatyti socialinių paslaugų teikimo kryptis.

4.2.2. Negalia apriboja asmens savarankiškumą, todėl reikalingos socialinės paslaugos, ypač bendruomenės lygmeniu, kurios padėtų ugdyti neįgaliųjų, jų šeimos narių gebėjimus, užtikrintų jų užimtumą, bendravimą, suteiktų galimybes gyventi bendruomenėje. Neįgaliesiems reikalingos įvairios bendrosios ir specialiosios socialinės paslaugos. Negalia sąlygoja poreikį pagalbos į namus, socialinės globos, transporto organizavimo, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitoms paslaugoms. Kupiškio rajono savivaldybėje 2017 m. sausio 1 d. duomenimis gyveno 2846 neįgalūs asmenys, iš jų 114 vaikų (2 diagrama).

2 diagrama. Neįgaliųjų skaičiaus kaita Kupiškio rajono savivaldybėje

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

Socialinės paramos skyriaus duomenys

2 lentelė. Aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis ir būsto pritaikymas Kupiškio rajone 2012–2016 m.

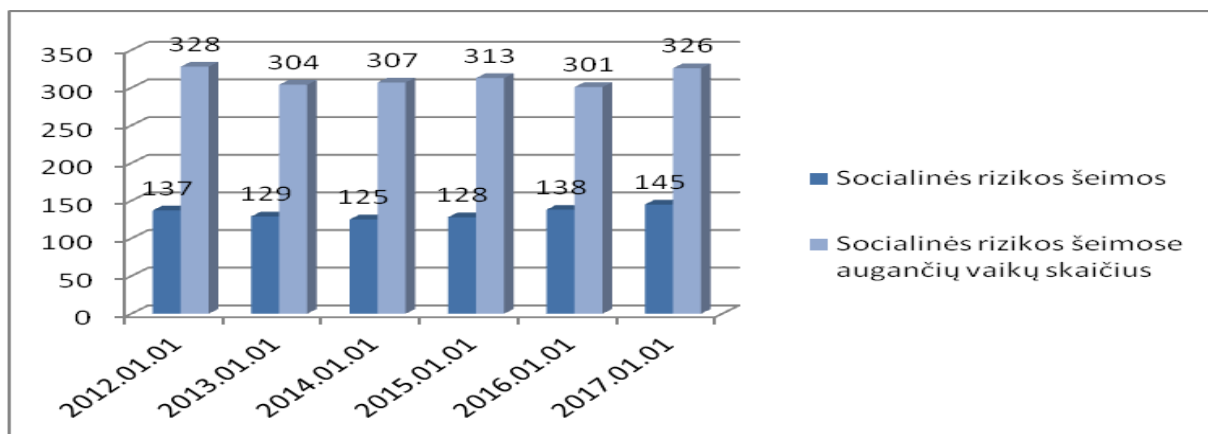
	2012	2013	2014	2015	2016
Aprūpinimas techninėmis pagalbos priemonėmis	410	305	399	307	285
Būsto ir aplinkos pritaikymas	4	1	1	3	6

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje gyvena nemažai neįgaliųjų, turinčių judėjimo negalią, todėl fizinės aplinkos pritaikymas yra būtina sąlyga atkurti žmogaus su negalia fizinį, dvasinį ir ekonominį savarankiškumą. 2016 m. 6 neįgaliesiems buvo pritaikytas jų gyvenamasis būstas ir aplinka, iš jų vienas asmuo buvo aprūpintas laiptų kopikliu. Šiai priemonei įgyvendinti iš Kupiškio rajono savivaldybės biudžeto skirta 11076,81 Eur ir iš valstybės biudžeto – 25845,91 Eur. 2017 m. laukia eilėje 13 neįgaliųjų. 2017 m. būsto pritaikymo neįgaliesiems darbų apimtys priklausys nuo to, kiek Kupiškio rajono savivaldybei iš valstybės ir savivaldybės biudžetų bus skiriama lėšų.

4.2.3. Socialinių įgūdžių stoka ar nebuvimas. Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti vaikus stoka sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo) paslaugų reikalingumą. Vaikai, išeinantys iš vaikų globos namų, suėjus pilnametystei, stokoja socialinių įgūdžių gyventi ir tvarkytis savarankiškai.

3 diagrama. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius

Kupiškio socialinių paslaugų centro duomenys

3 lentelė. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius pagal teritorijas

Eil. Nr.	Teritorija	Socialinės rizikos šeimos			Vaikai, augantys socialinės rizikos šeimose		
		2015-01-01	2016-01-01	2017-01-01	2015-01-01	2016-01-01	2017-01-01
1.	Kupiškio miestas	24	38	41	55	78	97
2.	Kupiškio seniūnija	21	15	17	42	32	37
3.	Skapiškio seniūnija	17	16	14	51	45	36
4.	Subačiaus seniūnija	12	14	13	24	22	23
5.	Šimonių seniūnija	19	23	21	42	48	45
6.	Alizavos seniūnija	16	15	19	50	43	46
7.	Noriūnų seniūnija	19	17	20	49	33	42
Iš viso:		128	138	145	313	301	326

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Kupiškio socialinių paslaugų centro duomenys

Kupiškio socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai, dirbantys su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais, per 2016 m. 171 socialinės rizikos šeimai ir 381 šiose šeimose augančiam vaikui teikė bendrąsias socialines paslaugas (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimo, sociokultūrinės ir kt.), specialiąsias socialines paslaugas (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas) asmens namuose. Susidarius krizinei situacijai šeimoje, buvo teikiamos intensyvios krizių įveikimo pagalbos, psichosocialinės pagalbos, socialinės priežiūros – apgyvendinimo Krizių centre paslaugos.

Socialiniai darbuotojai, teikdami įvairias socialines paslaugas, siekia skatinti ir atkurti šeimų savarankiškumą atliekant įvairias asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime reikalingas funkcijas (pagalba tvarkant pinigų apskaitą, mokant mokesčius, prižiūrint ir auklėjant vaikus). Šeimos yra informuojamos socialinės paramos, gydymo nuo priklausomybės ligų klausimais, tarpininkaujama šeimai tvarkant reikalingus dokumentus (piniginei socialinei paramai, išmokoms vaikams, socialinei paramai mokiniams, socialiniam būstui, nemokamai teisinei pagalbai gauti ir kt.) ir bendraujant su sveikatos priežiūros įstaigomis. Teikiant socialines paslaugas šeimai, pagalbos procese didelis dėmesys skiriamas glaudžiam bendradarbiavimui su Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir Vaiko teisių apsaugos skyrių specialistais, švietimo sistemos darbuotojais, teisėsaugos pareigūnais, sveikatos priežiūros specialistais ir kt. specialistais pagal situaciją. Socialinis darbuotojas padeda šeimai suvokti jos socialinių problemų kilmės priežastis, motyvuoja ieškoti problemų sprendimo būdų, įgalina prisiimti atsakomybę, moko tėvystės, socialinių, buitinių įgūdžių, organizuojami užsiėmimai grupėse, teikiamos individualios psichologo konsultacijos.

Dažnai socialinės rizikos šeimose pasitaikančios problemos – socialinių įgūdžių stoka, girtavimas, negebėjimas spręsti tarpasmeninių santykių. Socialinės rizikos šeimose, kuriose dažnai girtaujama, nuolat kyla konfliktai, moterys ir vaikai neretai patiria smurtą. Socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams 2016 m. buvo vykdoma prevencinė veikla, siekiant šeimą motyvuoti pokyčiams, ją įgalinti pačią spręsti iškilusias socialines problemas ir sumažinant riziką, įtraukti šeimą į socialinės rizikos šeimų apskaitą.

2017 m. sausio 1 d. Kupiškio rajono savivaldybėje buvo 145 socialinės rizikos šeimos ir 326 vaikai, augantys tokiose šeimose. Per 2016 m. į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos 27 šeimos dėl šių priežasčių: dėl girtavimo (12), socialinių įgūdžių stokos (10), dėl to, kad vaikui nustatyta laikinoji globa (1) ar kt. priežasčių (4). 17 šeimų paslaugų teikimas buvo nutrauktas dėl šių priežasčių: išnyko priežastys, dėl kurių buvo reikalingos socialinės paslaugos (9), šeimoje neliko nepilnamečių vaikų (vaikas tapo pilnamečiu, emancipuotas arba sudarė santuoką, mirė ar kt.) (5),

šeima išvyko gyventi į kitą savivaldybę ir šeimos byla perduota tos savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui (2), mirė abu tėvai arba vienas iš tėvų ir vaikui nustatyta globa (1).

4.2.4. Piktnaudžiavimas narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiu, priklausomybė nuo narkotinių, psichotropinių medžiagų, alkoholio sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo) bei specialiųjų (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apgyvendinimo) paslaugų poreikį. Kupiškio rajono savivaldybės administracija 2016 metais buvo sudariusi paslaugų teikimo sutartis su Kauno apskrities priklausomybės ligų centru ir Panevėžio priklausomybės ligų centru. Savivaldybė apmokėjo gydymo nuo priklausomybės ligų išlaidas asmenims, kurie kreipėsi pagalbos. Šios paslaugos Kupiškio rajone teikiamos nuo 2014 m. Per 2015 m. 38 žmonės kreipėsi dėl finansinės pagalbos gydymui nuo priklausomybės alkoholiui. Visiems asmenims buvo užtikrinta galimybė pasinaudoti priklausomybės ligų centrų teikiamomis paslaugomis, tačiau šiomis paslaugomis pasinaudojo 33 asmenys. 2016 metais buvo parengti 22 įsakymai dėl finansavimo skyrimo gydymui nuo priklausomybės ligų. Visi klientai pageidavo vyksti gydytis į Panevėžio priklausomybės ligų centrą. Dėl gydymo nuo alkoholio per 2016 m. kreipėsi 2 sutuoktinių poros, likusieji 20 – pavieniai asmenys. Visiems norintiems buvo taikomas gydymas (kompleksinė ilgalaikė priešrecidyvinė terapija), kurio trukmė 12 mėn. 16 prašymų dėl finansavimo skyrimo gydymui nuo priklausomybės ligų pateikė Kupiškio socialinių paslaugų centras, 6 – seniūnijos.

4.2.5. Psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta, smurtas. Šie veiksniai sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, bendravimo) ir specialiųjų (laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos, trumpalaikės socialinės globos, psichosocialinės pagalbos, apgyvendinimo Krizių centre) poreikį. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariato (toliau – Kupiškio rajono policijos komisariatas) duomenimis per 2015 m. buvo užregistruoti 342 iškvietai dėl smurto artimoje aplinkoje, 2016 m. per tą patį laikotarpį buvo užregistruoti 405 iškvietai, o tai 18 proc. daugiau, negu buvo 2015 m. Kupiškio rajono policijos komisariato pateikta informacija 2015 m. dėl smurto artimoje aplinkoje buvo pradėti 108, 2016 m. – 94 ikiteisminiai tyrimai. 2015 m. dėl smurto artimoje aplinkoje buvo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą 154 atvejais iš 342 registruotų iškvietai, 2016 m. – 68 atvejais iš 405 iškvietai. Dažniausiai smurto aukos atsisako pateikti kaltinimus savo skriaudėjui arba juos atsiima, todėl smurtautojas išvengia tiesioginės bausmės.

4.2.6. Polinkis įsitraukti į nusikalstamą veiklą sąlygoja bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo, maitinimo organizavimo) socialinių paslaugų poreikį. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariato duomenimis 2015 m. buvo užregistruotos 425 nusikalstamos veikos ir teisės

pažeidimai, 2016 m. – 297 nusikalstamos veikos, o tai yra beveik 30 proc. mažiau negu 2015 m. tuo pačiu laikotarpiu. Per 2015 m. buvo ištirta 12 nusikalstamų veikų, padarytų nepilnamečių asmenų, 2014 m. nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius buvo didesnis, todėl ir ištirta net 31 atvejis, kai įvairius teisės pažeidimus atliko nepilnamečiai asmenys. Kupiškio rajono policijos komisariato duomenimis per 2016 metus nepilnamečiai padarė 10 nusikalstamų veikų.

Kupiškio rajono policijos komisariato duomenimis 2016 m. ši įstaiga vykdė 4 prevencines programas, projektus, skirtus jaunimui: jaunimo iniciatyvų rėmimo programą „Dovanoju Tau atšvaitą“ (vykdyta 2016 m. gruodžio mėn.); prevencinę programą „Sportuosime, bendrausime, saugiai gyvensime“ (vykdyta 2016 m. rugpjūčio – gruodžio mėn.); narkotinių psichotropinių medžiagų prevencijos programą „Netoleruoju narkotikų savo aplinkoje“ (vykdyta 2016 m. rugsėjo – gruodžio mėn.); Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos projektą „Mes – Kupiškio policijos jaunimas“ (vykdyta 2016 m. birželio – lapkričio mėn.). Visi vykdyti projektai ir prevencinės programos skirtos jaunimo užimtumui ir nusikalstamų veikų, kurias daro nepilnamečiai asmenys, prevencijai.

Nuo 2014 m. Kupiškio rajone pradėjo veiklą bendruomenės policijos pareigūnai, kurie bendruomenėse rengė pasitarimus įvairiais klausimais, tarp jų ir saugios kaimynystės grupių kūrimo ir veikimo. Kasmet vis daugėja saugios kaimynystės grupių. 2014 m. Kupiškio rajone veikė 17, per 2015 m. įsikūrė dar 5 ir per 2016 m. pradėjo savo veiklą dar 3 saugios kaimynystės grupės. 2017 sausio 1 d. Kupiškio rajono savivaldybėje veikė 25 saugios kaimynystės grupės, kurios prisideda prie nusikalstamų veikų prevencijos.

4.2.7. Valkatavimas, elgetavimas, skurdas, benamystė sąlygoja šiai tikslinei grupei būtinų bendrųjų socialinių paslaugų (informavimo, konsultavimo, maitinimo organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros, aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne) bei specialiųjų socialinių paslaugų poreikį laikino gyvenimo namuose/nakvynės namuose. Kupiškio rajone per 2015 m. buvo surašyti 9 administracinės teisės pažeidimų protokolai pagal LR ATPK 182 str. dėl landynių laikymo, o 2016 m. šis skaičius dar išaugo, kadangi buvo surašyta 15 administracinės teisės pažeidimų protokolų dėl landynių vietų, kuriose renkasi asocialiai gyvenantys asmenys, kurie neturi laikinosios gyvenamosios vietos. Landynėse dažnai girtaujama, suaugę socialinės rizikos asmenys konfliktuoja tarpusavyje, kelia triukšmą ir kitaip trikdo kitų asmenų gyvenimą.

Rajone aktualios suaugusių **socialinės rizikos asmenų** problemos. Šiems asmenims socialinės integracijos ir socialinės reabilitacijos programas vykdo Panevėžio apygardos probacijos tarnybos Probacijos skyrius. Asmenims, vartojantiems alkoholį, narkotines, psichotropines ir kitas medžiagas, itin reikalingos nakvynės namų, psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigų paslaugos, psichosocialinė pagalba. Kupiškio rajono savivaldybėje nėra socialinių paslaugų įstaigos, galinčios teikti ne tik šioms tikslinėms grupėms būtinas laikino prieglobsčio suteikimo, maitinimo,

bet ir reintegracijai būtinų informavimo ir konsultavimo, psichologinės pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo, socialinės rehabilitacijos, darbo terapijos, užimtumo ir kitų paslaugų. Toks socialinių paslaugų stygius neleidžia rajone gyvenantiems socialinės rizikos asmenims pasirūpinti savimi, reabilituotis ir bandyti integruotis į visuomenę.

Šiuo metu suaugusiems neįgaliesiems ar senyvo amžiaus socialinės rizikos asmenims, pvz., turintiems priklausomybių nuo alkoholio, ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos taip pat teikiamos ir globos įstaigose, skirtose senyvo amžiaus ar neįgaliesiems asmenims. Kadangi šiose įstaigose dažnai nėra galimybės šiems asmenims suteikti specifinės psichologinės bei socialinės rehabilitacijos paslaugas, šie klientai negauna reikiamos pagalbos ir, pažeidinėdami vidaus tvarkos taisykles, sukelia nemažai problemų globojančioms įstaigoms.

Socialinės globos paslaugas **be tėvų globos likusiems vaikams** teikia Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai, Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna, Liolės Anikevičienės šeimyna. 2016 m. 2 Kupiškio rajono vaikai, netekę tėvų globos, gyveno Panevėžio Algimanto Bandzos kūdikių ir vaikų globos namuose, 1 vaikas su negalia – Ventos socialinės globos namuose. 51 vaikui per 2016 m. buvo nustatyta globa (rūpyba) šeimoje.

Kupiškio socialinių paslaugų centre nuo 2016 m. kovo 1 d. pradėjo dirbti atestuoti socialiniai darbuotojai globėjų (rūpintojų) ir įtėvių parengimui. Atestuoti socialiniai darbuotojai per pirmąjį pusmetį viešino savo darbą: publikavo straipsnį „Tapk globėju (rūpintoju) ar įtėviu ir pasidalink savo namų šiluma“ laikraštyje „Kupiškėnų mintys“, sumaketavo ir pagamino lankstinukus, plakatus, juos iškabino Kupiškio rajono savivaldybės įstaigose, platino informaciją internetiniuose puslapiuose, surengė „Globėjų ar įtėvių rengimo pagal globėjų ir įtėvių rengimo programos – GIMK“ pristatymus socialiniams partneriams ir 5 seniūnijoms. Per 2016 metus atestuoti socialiniai darbuotojai parengė 5 globėjus ir 1 globėjui teikė išvadą dėl galimybės globoti artimo giminaičio vaikus. Atestuotų socialinių darbuotojų parengti globėjai į savo šeimas paėmė globoti 10 nepilnamečių vaikų.

Rajone **suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims** teikiamos bendrosios (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, sociokultūrinės paslaugos) ir specialiosios (pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, dienos socialinės globos, trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos) paslaugos. Paslaugas teikia šios Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančios įstaigos: Kupiškio socialinių paslaugų centras, Kupiškio socialinės globos namai, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio rajono skyrius, Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Guboją“ Kupiškio skyrius.

Kupiškio socialinių paslaugų centras nuo 2016 m. rugsėjo 19 d. pradėjo vykdyti Europos socialinio fondo agentūros finansuojamą projektą „Integralios pagalbos plėtra Kupiškio rajono savivaldybėje“, kuris skirtas darbingo amžiaus neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims su sunkia negalia. Integrali pagalba namuose – tai nuolatinė kompleksinė specialistų pagalba ir priežiūra dienos metu asmens namuose, kurias teikiant asmeniui tenkinami socialinės globos ir slaugos poreikiai, teikiama konsultacinė pagalba jų šeimos nariams. Šio projekto metu yra sukurtos dvi mobilios komandos, į kurių sudėtį be socialinių darbuotojų ir socialinių padėjėjų įeina sveikatos priežiūros specialistai: vienas slaugytojas, keturi slaugytojo padėjėjai ir vienas kineziterapeutas-masažuotojas. Integralios pagalbos paslaugos yra teikiamos iki 4,5 valandos per dieną. Šio projekto metu slaugos paslaugos klientams bus teikiamos nemokamos. Planuojama, kad projekto įgyvendinimo laikotarpiu socialinės globos ir slaugos namuose paslaugos bus suteiktos 20 asmenų ir 20 šeimos narių bus suteiktos konsultacijos slaugos ir globos klausimais, užtikrinant neįgalių ir senyvo amžiaus asmenų poreikius.

4.3. Kiti rodikliai

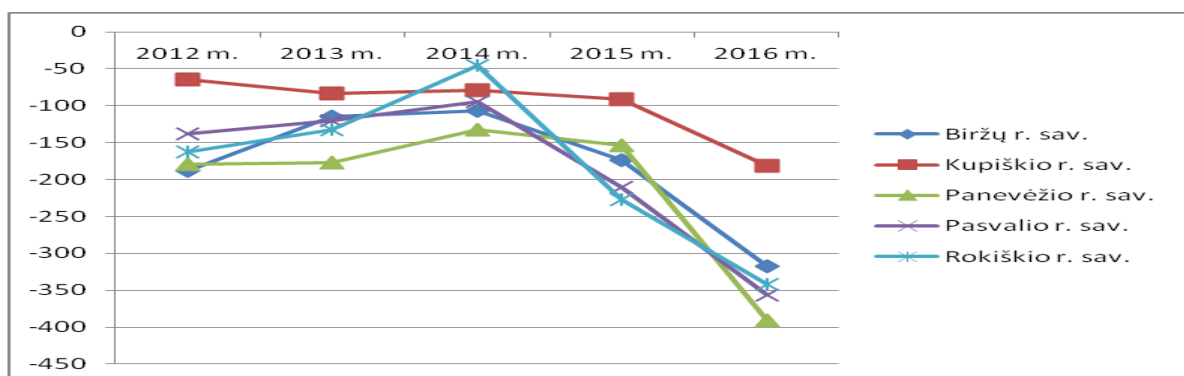
4.3.1. Migracija. Analizuojant gyventojų migraciją, remiamasi Statistikos departamento duomenimis, kurie fiksuoja tik registruotas migracijos duomenis. Registruotos migracijos duomenys skiriasi nuo realaus gyventojų judėjimo. Ekspertų vertinimais, reali migracija gali 3 kartus viršyti fiksuojamą migraciją, todėl statistikos pateikiamus duomenis rekomenduojama padidinti 3 kartus. Daugiausia emigruoja jauni darbingo amžiaus žmonės. Paskutinį penkmetį rajono gyventojų migracijos saldo išliko neigiamas (4 lentelė).

4 lentelė. Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų tarptautinė migracija

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Atvyko	107	96	79	116	105
Išvyko	172	180	158	207	286
Neto migracija	-65	-84	-79	-91	-181

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

4 diagrama. Neto migracijos kaita Panevėžio apskrityje

Statistikos departamento duomenys (www.stat.gov.lt)

Didžiausias migracijos neto per pastaruosius praėjusius 5 metus Panevėžio apskrityje buvo pastebimas 2010 m. Visuose rajonuose 2010 metais oficialios migracijos mastas buvo didžiausias, manoma, tai lėmė Lietuvoje tuo metu susiklosčiusi nepalanki ekonominė padėtis, didelis nedarbo lygis. Per 2011 m. ir 2012 m. migracijos neto pamažu mažėjo visuose Panevėžio apskrities rajonuose. 2013 metais, palyginti su 2012 m., migracijos neto Kupiškio rajone mažai pakito. 2012 m. oficialiai išvykusiųjų asmenų buvo 747, o atvykusiųjų – 502, atitinkamai 2013 m. išvyko 726 asmenys, o atvyko – 519. 2013 m. migracijos neto Kupiškio rajone ir Panevėžio rajone buvo lygus – 207, tai buvo mažiausias migracijos neto iš visos Panevėžio apskrities. 2014 m. migracijos neto Kupiškio rajone dar sumažėjo, tačiau 2015 m. neto migracija Kupiškio rajone padidėjo, o 2016 m. dvigubai daugiau žmonių išvyko iš Kupiškio rajono negu atvyko, nes neto migracija, lyginant su 2015 m., padidėjo du kartus.

4.3.2. Nedarbo lygis

Nedarbas – viena pagrindinių emigracijos priežasčių. Augant nedarbui, paprastai auga ir emigracijos mastas. Tuomet, kaip jau buvo minėta, auga socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus rajono gyventojams. 2015 m., lyginant su 2014 m., nedarbas Kupiškio rajone padidėjo. Kupiškio rajone 2014 metais darbo biržoje registravosi 1674 bedarbiai, 2015 metais – 1798 asmenys, 2016 metais – 1690 asmenys (5 lentelė).

5 lentelė. Bedarbių skaičius

Rodiklis	2014 m.		2015 m.		2016 m.	
	Skaič.	Proc.	Skaič.	Proc.	Skaič.	Proc.
1. Kreipėsi bedarbių, iš jų	1674	100,0	1798	100,0	1690	100,0
1.1. moterų	653	39,0	673	37,4	669	39,6
1.2. kaimo bedarbių	997	59,6	1072	59,6	983	58,2
1.3. jaunimo (iki 25 m.)	422	25,2	442	24,6	335	19,8
1.4. vyresnių nei 50 m.	359	21,4	472	26,3	457	27,0
1.5. neįgaliųjų	89	5,3	89	4,9	98	5,8
1.6. nekvalifikuotų	561	33,5	593	33,0	562	33,3
2. Bedarbių amžiaus vidurkis (metai)	36,7	-	37,5	-	38,8	-
2.1. vyrų	36,5	-	36,7	-	38,1	-
2.2. moterų	36,8	-	38,8	-	39,9	-
3. Vidutinis metinis bedarbių santykis su darbingo amžiaus rajono gyventojais (proc.)	-	14,1	-	12,7	-	12,4

3.1. moterų	-	13,3	-	12,2	-	11,4
3.2. vyrų	-	14,8	-	13,2	-	13,3
3.3. jaunimo	-	7,2	-	6,2	-	6,4
3.4. kaimo bedarbių	-	15,7	-	14,2	-	13,7
4. Ilgalaikiai bedarbiai (vidutinis mėnesio skaičius)	718	45,0	545	38,4	472	35,0
5. Įdarbinti asmenys, iš jų	1128	100,0	1267	100,0	1231	100,0
5.1. moterys	429	38,0	505	39,9	525	42,6
5.2. kaimo bedarbiai	613	54,3	678	53,5	673	54,7
5.3. jaunimas	169	15,0	213	16,8	338	27,5
5.4. vyresni nei 50 m.	174	15,4	265	20,9	258	21,0
5.5. neįgalieji	29	2,6	51	4,0	33	2,7
5.6. nekvalifikuoti	233	20,7	287	22,7	235	19,1

Panevėžio teritorinės darbo biržos Kupiškio skyriaus pateikta informacija

Moterys tarp besikreipiančiųjų į darbo biržą sudaro vidutiniškai 39 proc. bedarbių. Daugiau negu pusė visų 2016 m. besikreipusių asmenų, tai yra 58 proc., gyvena kaimo vietovėse. Didžioji jų dalis negali konkuruoti darbo rinkoje, neaktyvūs darbo paieškoje. Bedarbių amžiaus vidurkis – 38–39 metai, kas ketvirtas registruotas bedarbis vyresnis kaip 50 metų, tačiau 2016 m. vyresnių kaip 50 metų asmenų buvo įdarbinta mažiau negu jaunų žmonių. Tarp ieškančių darbo asmenų 2016 m. buvo ketvirtadalis jaunimo, kaip ir 2015 m. tuo pačiu laikotarpiu. Apie 5 proc. bedarbių turi negalią ir ši tendencija nesikeičia jau keleri metai. Ilgalaikiai bedarbiai sudarė apie 35 proc. visų ieškančiųjų darbo, 2015 m. tuo pačiu laikotarpiu ilgalaikiai bedarbiai sudarė 38 proc. visų bedarbių. Pastebima ilgalaikių bedarbių mažėjimo tendencija. Kas trečias darbo ieškantis asmuo neturėjo profesinio pasirengimo, tačiau dėl amžiaus, teritorinio nemobilumo, asmeninių savybių ar kitų priežasčių į profesinio mokymo programą įsigyti paklausią darbo rinkoje profesiją, padidinančią įsidarbinimo galimybes, nesikreipia dalis nekvalifikuotų bedarbių.

Kupiškyje nuo 2015 m. rugsėjo 11 d. veikia Panevėžio teritorinės darbo biržos Jaunimo darbo centro skyriaus padalinys. Tai jau 30-asis Jaunimo darbo centras šalyje ir trečiasis Panevėžio teritorinėje darbo biržoje. Jaunimo darbo centro tikslas – padėti jaunimui integruotis į darbo rinką, ugdyti gebėjimus joje konkuruoti, motyvuoti mokymuisi visą gyvenimą ir padėti prisitaikyti prie pokyčių. Paslaugos šiame centre teikiamos jaunimui iki 29 metų, kurie pradeda darbinę veiklą, „iškirtę“ iš švietimo ir darbo rinkos sistemų, nori įgyti profesiją, keisti ar kelti kvalifikaciją, taip pat moksleiviams, studentams, jaunimo organizacijoms, darbdaviams ir kitiems socialiniams partneriams. Asmenims nebūtina registracija darbo biržoje, informacija jiems teikiama

ir konsultuojama individualiai, grupėmis, tiesiogiai ar nuotoliniu būdu. Atsižvelgiant į asmeninius poreikius informuojama ir konsultuojama visais darbo rinkos bei karjeros planavimo klausimais (situacija darbo rinkoje, įsidarbinimo galimybės, profesijos įgijimo galimybės, pasirengimas darbo pokalbiui, savanorystė ir kt.). Jaunimo darbo centre organizuojami informaciniai ir mokomieji užsiėmimai darbo paieškos dokumentų rengimo, darbo teisės, savanorystės, verslo pagrindų, profesinio apsisprendimo, darbo paieškos ES šalyse ir kitomis temomis. Atviro informavimo zonoje jaunuoliai darbo ir informacijos paieškai gali naudotis kompiuteriu bei nemokamu bevieliu interneto ryšiu, informaciniais leidiniais, taip pat pasirengti bei nemokamai atsispausdinti gyvenimo aprašymą ir motyvacijos laišką. Per 2016 m. Jaunimo darbo centre buvo suteiktos įvairios paslaugos 1409 jaunuoliams ir klientams, registruotiems darbo biržoje. Per 2016 m. buvo organizuotas 191 užsiėmimas, iš jų 102 pirmojo informavimo užsiėmimai darbo biržoje registruotiems jaunuoliams ir kitiems darbo ieškantiems asmenims. Dalyviai sužinojo apie darbo biržos teikiamas paslaugas, bedarbio teises ir pareigas, situaciją darbo rinkoje, paklausias profesijas, mokymosi ir savanorystės galimybes; 16 renginių, buvo skirti mokiniams dėl profesijos pasirinkimo. Buvo organizuoti jaunimui 4 motyvaciniai seminarai „Aš galiu“ ir 13 darbo klubo užsiėmimų temomis: „Darbo paieškos įgūdžių lavinimas“; „Profesinio apsisprendimas“; „Savarankiško užimtumo skatinimas“. 2016 metais Jaunimo darbo centre buvo suorganizuoti 56 įvairūs informaciniai ir mokomieji renginiai Jaunimo darbo centro lankytojams („Darbo pokalbio sėkmės paslaptys“, „CV rengimas“, „Darbuotojo teisės ir pareigos. Darbų saugos reikalavimai“ – dalyvaudavo darbo inspekcijos atstovas; „Profesinė karo tarnyba“ – dalyvaudavo Lietuvos kariuomenės atstovas; „Ką turi žinoti užsiregistravęs darbo biržoje“).

Jaunimo darbo centre per 2016 m. buvo surengti 7 renginiai – susitikimai-diskusijos su socialiniais partneriais. Renginiuose su darbo biržos specialistais dalyvavo Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius, Kupiškio jaunimo centro direktorė, projektų vadovė, projekto „Atrask save“ koordinatoriai. Susitikimuose dalyvavo 37 darbo biržos lankytojai, susitikimų metu buvo aptartos bendradarbiavimo galimybės, pasidalinta gerąja patirtimi organizuojant jaunų žmonių užimtumą bei skatinant dalyvauti veiklose, savanoriauti.

5 . Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros Savivaldybėje analizė 2016-12-31

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius iš viso	iš jų finansuojamų Savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Kupiškio socialinės globos namai (Ilgalaikė ir trumpalaikė	Lietuvos Respublikos socialinės	135 (20)	1

		<i>socialinė globa)</i> Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai <i>(Ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba))</i> Kupiškio socialinių paslaugų centras <i>(Senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su fizine negalia socialinė globa)</i>	apsaugos ir darbo ministerijai Kupiškio rajono savivaldybei Kupiškio rajono savivaldybei	 30 (42) 30 (30)	 42 30
2.	Šeimynos	Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna <i>(Ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba))</i> Liolės Anikevičienės šeimyna <i>(Ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba))</i>		12 (2) 12 (6)	2 (dalinis) 6 (dalinis)
3.	Laikino gyvenimo namai	-	-	-	-
4.	Dienos socialinės globos centrai	-	-	-	-
5.	Savarankiško gyvenimo namai	-	-	-	-
6.	Socialinės priežiūros centrai	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras <i>(Socialinės rizikos šeimų vaikams, daugiavaikių šeimų vaikams)</i> Kupiškio miestas Adomynės padalinys Noriūnų padalinys Subačiaus padalinys	Nevyriausybinei organizacijai „Gelbėkit vaikus“	60 iš jų: 15 15 15 15	(dalinis finansavimas) 15 15 15 15
7.	Bendruomeninės įstaigos		-	-	-

8.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	Kupiškio socialinių paslaugų centras (teikia bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas)	Kupiškio rajono savivaldybei	Per 2016 m. suteikta 130670 paslaugų 7804 paslaugų gavėjams	
		Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija	NVO	Per 2016 m. 160 asmenims suteiktos 4372 paslaugos	dalinis finansavimas
		Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga	NVO	Per 2016 m. 68 asmenims suteiktos 2299 paslaugos	-
		VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklių centro Kupiškio skyrius	NVO	Per 2016 m. 25 asmenims suteikta 440 paslaugų	-
		Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius	NVO	Per 2016 m. 23 asmenims suteiktos 1125 paslaugos	-
		VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba	NVO	Per 2016 m. 36 asmenims suteikta 818 paslaugų	-

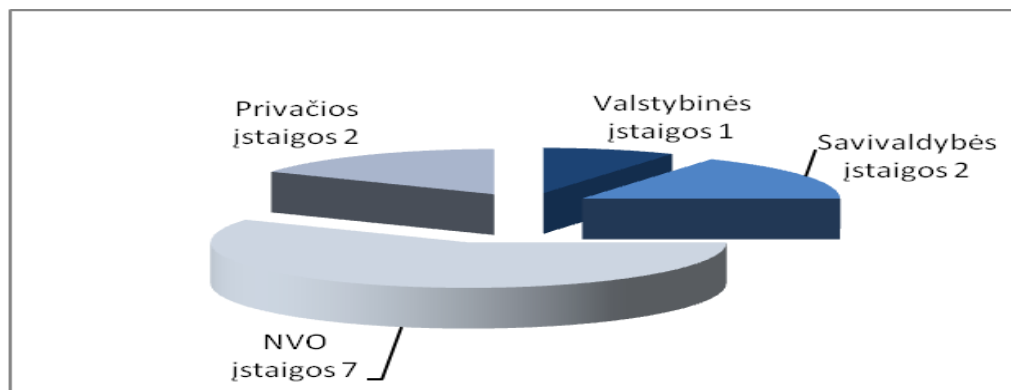
Socialinės paramos skyriaus duomenys

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Kupiškio rajone socialinių paslaugų teikėjai yra socialinės paskirties įstaigos, rajono gyventojams teikiančios bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas ir nevyriausybines

organizacijos, rajono gyventojams teikiančios įvairias bendrąsias paslaugas. Visi šie socialinių paslaugų organizatoriai ir teikėjai Socialinių paslaugų įstatyme yra įvardijami kaip socialinių paslaugų įstaigos.

5 diagrama. Socialinių paslaugų teikėjai Kupiškio rajone

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje socialines paslaugas įvairioms klientų grupėms teikia socialinių paslaugų įstaigos (Kupiškio socialinės globos namai, Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai, Kupiškio socialinių paslaugų centras, Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna, Liolės Anikevičienės šeimyna), viešosios įstaigos (VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras, VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba, VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius), nevyriausybinės organizacijos (Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius, Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“).

6 lentelė. Socialinių paslaugų teikėjų Kupiškio mieste ir seniūnijose pasiskirstymas:

Socialinių paslaugų teikimo teritorija	Socialinės paskirties įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos pavadinimas
Kupiškio miestas	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius

	Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“
Alizavos seniūnija	–
Noriūnų seniūnija	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padalinys Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna
Kupiškio seniūnija	Kupiškio socialinės globos namai Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinys Krizių centras Liolės Anikevičienės šeimyna Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai
Skapiškio seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys
Subačiaus seniūnija	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padalinys Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinys
Šimonių seniūnija	Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padalinys

Socialinės paramos skyriaus duomenys

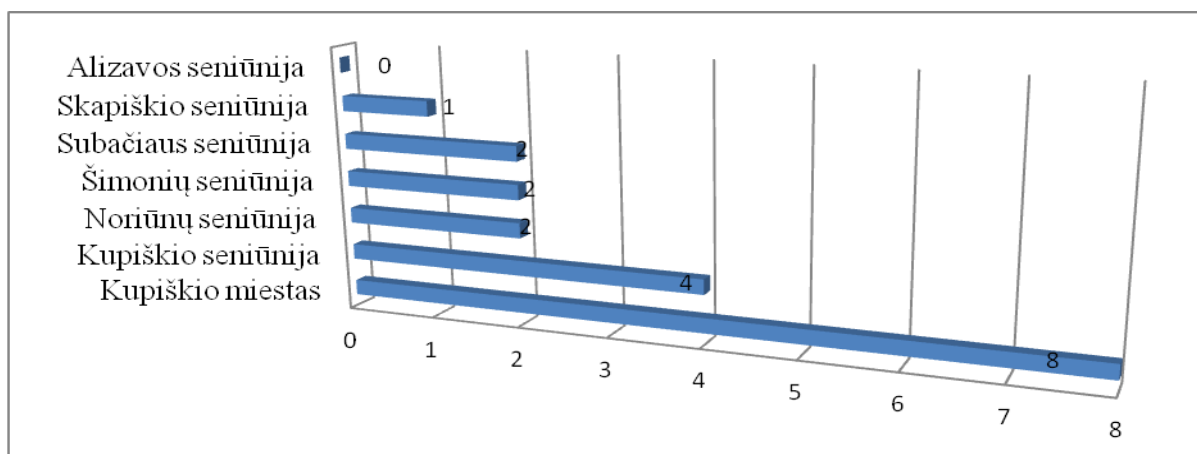
Socialinių paslaugų teikėjai rajone išsidėstę netolygiai. Dauguma socialinių paslaugų teikėjų susitelkę Kupiškio mieste (Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų ir specialiųjų paslaugų padalinys, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Guboją“ Kupiškio skyrius, VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba, VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius, VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras, Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“). Seniūnijose įsikūrę VšĮ Kupiškio vaikų dienos centro padaliniai, Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padaliniai, Kupiškio socialinių paslaugų centro Krizių centro padalinys, socialinių paslaugų įstaigos neįgaliesiems asmenims, stacionarios įstaigos vaikams, likusiems be tėvų globos. Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinys, teikiantis stacionarios socialinės globos paslaugas pagyvenusiesiems ir neįgaliesiems asmenims, įsikūręs Subačiaus seniūnijoje.

Kadangi socialinių paslaugų įstaigų tinklas Kupiškio mieste labiau išvystytas negu kaimiškose vietovėse, miesto gyventojai turi didesnes galimybes gauti daugiau ir įvairesnių bendrųjų socialinių paslaugų. Kaimo gyventojams dėl nepakankamo bendrąsias socialines paslaugas galinčių teikti institucijų ir specialistų skaičiaus bendrųjų socialinių paslaugų poreikis nėra iki galo patenkinamas. Šiuo metu kaimo gyventojams bendrąsias socialines paslaugas kiekvienoje rajono seniūnijoje teikia du socialiniai darbuotojai: seniūnijos socialinis darbuotojas bei socialinis darbuotojas darbui su socialinės rizikos šeimomis. Šie specialistai teikia tokias bendrąsias socialines paslaugas: gyventojų informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, transporto organizavimas. Išvardintas bendrąsias socialines paslaugas miesto

teritorijoje dirbantys socialiniai darbuotojai bei socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis teikia ir miesto gyventojams.

Socialinės paskirties įstaigų išsidėstymas ypač nepalankus Alizavos seniūnijoje gyvenantiems žmonėms. Šioje seniūnijoje nėra jokių socialinių paslaugų įstaigų (6 diagrama), tačiau planuojama, kad 2017 metais Alizavos seniūnijoje bus įkurtas Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų socialinių paslaugų padalinys, kuriame bus teikiamos asmens higienos ir priežiūros paslaugos Alizavos seniūnijos gyventojams, neturintiems sąlygų namuose nusiprausti ir išsiskalbti.

6 diagrama. Socialinių paslaugų įstaigų skaičius

Socialinės paramos skyriaus duomenys

6. Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis	1000 gyventojų tenka vietų	Iš jų finansuoja Savivaldybė
		Įvertintas	Nepatenkintas		
1	2	3	4	5	6
1.	Ilgalaikė socialinė globa				
	Kupiškio socialinių paslaugų centre	28	5		30
	Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose	5	-		5
	Aldonos ir Antano Jatužių šeimynoje	3	-		3
	Liolės Anikevičienės šeimynoje	6	-		6
	Kupiškio socialinės globos namuose	17	9		10

2.	Trumpalaikė socialinė globa Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose Kupiškio socialinių paslaugų centre Kupiškio socialinės globos namuose	25 0 10	- 0 -		25 - -
3.	Dienos socialinė globa institucijoje	-	-		-
4.	Dienos socialinė globa asmens namuose Kupiškio socialinių paslaugų centras	22	8		22
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	-	-		-
6.	Pagalba į namus Kupiškio socialinių paslaugų centras	127	34		127
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje VŠĮ Kupiškio vaikų dienos centras	60	-		dalinis finansavimas
8.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šėimos) namuose (socialinės rizikos šėimos, kurioms paslaugas teikia socialiniai darbuotojai)	171 šėimai 381 vaikui	- -		dalinis finansavimas
9.	Socialinės paslaugos suteiktos Krizių centre Kupiškio socialinių paslaugų centras	188	-		46

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos strateginiame plane pabrėžiama, kad socialinės paslaugos teikiamos neišskiriant prioritetinių socialinių žmonių grupių, neįvertinant poreikių bei nederinant jų su turimais finansiniais ištekliais ir suformuluotas tikslas siekti efektyvios socialinės paramos bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų socialinę integraciją. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų reformos koncepcijoje numatyta laipsniškai keisti institucines socialines paslaugas efektyvesnėmis ir pigesnėmis namuose bei suaugusiųjų ir vaikų dienos centruose, remti ir plėtoti nevyriausybių organizacijų ir privačių asmenų pastangas.

Socialinių paslaugų gavėjai gali būti įvairaus amžiaus, skirtingų socialinių grupių asmenys: likę be tėvų globos vaikai ir jų šėimos, socialinės rizikos vaikai ir jų šėimos, vaikai su negalia ir jų šėimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šėimos, suaugę asmenys su negalia ir jų šėimos, socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų šėimos, socialinės rizikos šėimos, kiti asmenys.

Kupiškio rajone teikiamos šios socialinės paslaugos:

Bendrosios socialinės paslaugos:

1. Informavimas.
2. Konsultavimas.
3. Tarpininkavimas ir atstovavimas.

4. Maitinimo organizavimas.
5. Aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne.
6. Transporto organizavimas.
7. Sociokultūrinės paslaugos.
8. Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas.
9. Kitos bendrosios socialinės paslaugos.

Specialiosios socialinės paslaugos:

Socialinė priežiūra:

1. Pagalba į namus.
2. Pagalbos pinigai (alternatyva pagalbos į namus paslaugoms).
3. Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas.
4. Laikinas apnakvindinimas.
5. Intensyvi krizių įveikimo pagalba.
6. Psichosocialinė pagalba.
7. Apgyvendinimas Krizių centre.
8. Integralios pagalbos paslaugos.

Socialinė globa:

1. Dienos socialinė globa asmens namuose.
2. Trumpalaikė socialinė globa institucijoje.
3. Ilgalaikė socialinė globa institucijoje.

Rajone viena didžiausių socialines paslaugas teikianti įstaiga – **Kupiškio socialinių paslaugų centras**. Kupiškio socialinių paslaugų centro sudėtyje yra trys struktūriniai padaliniai: Stacionarių socialinių paslaugų padalinys, Bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys ir Krizių centro padalinys. Kupiškio socialinių paslaugų centras yra Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšų.

Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje teikiamos ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems, turintiems fizinę negalią. Įstaigoje apgyvendinami Kupiškio rajono gyventojai, kurie dėl senatvės ir negalios negali gyventi vieni, kai jiems reikalinga nuolatinė pagalba ar slauga ir kai bendrųjų ir socialinės priežiūros paslaugų nebepakanka. Per 2015 metus į socialinės globos įstaigą atvyko 19 asmenų, išvyko ar mirė 16 asmenų. Per 2016 m. įstaigoje buvo apgyvendinta 13 asmenų, 1 išvyko ir mirė 12 asmenų. 2017 m. sausio 1 d. globos įstaigoje gyveno 30 asmenų, 5 asmenys laukė eilėje dėl paslaugų teikimo.

Kupiškio socialinių paslaugų centro Bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinys teikia bendrąsias (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo

organizavimo, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo paslaugos, neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, sociokultūrinės, aprūpinimo būtiniausias drabužiais ir avalyne ir kt.) ir specialiąsias (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus, dienos socialinės globos) socialines paslaugas; buvo mokamos piniginės išmokos (pagalbos pinigai, išmoka maisto produktams įsigyti). Teikiant šias paslaugas mažėja stacionarios globos poreikis, gerinama neįgalių žmonių gyvenimo kokybė bei mažinama jų socialinė atskirtis. Socialinės paslaugos teikiamos įvairių socialinių grupių asmenims: vienišiams, neįgaliems senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms, socialinės rizikos asmenims ir jų šeimoms ir kitiems asmenims, atsidūrusiems probleminėje situacijoje.

7 lentelė. Informacija apie Kupiškio socialinių paslaugų centro Bendrųjų ir specialiųjų paslaugų padalinyje suteiktas paslaugas

Paslaugos pavadinimas	Suteiktų paslaugų skaičius					
	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Bendrosios: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo paslaugos	12524	7148	5932	8763	10247	6925
Maitinimo organizavimo paslaugos	384	149	216	123	121	157
Transporto organizavimo paslaugos	794	814	938	869	1080	450
Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo paslaugos	1611	1906	2127	918	991	742
Neįgaliųjų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis	465	410	305	399	307	285
Bendrosios arba socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms	158 šeimoms ir 342 jose augantiems vaikams	129 šeimoms ir 304 jose augantiems vaikams	127 šeimoms ir 311 jose augančių vaikų	128 šeimoms ir 313 jose augančių vaikų	157 šeimoms ir 316 jose augančių vaikų	171 šeimoms ir 381 jose augančiam vaikui
Pagalbos į namus paslaugos	102 gavėjai	108 gavėjai	97 gavėjai	107 gavėjai	119 gavėjų	127 gavėjai

	1224 paslaugos	1296 paslaugos	1164 paslaugos	6420 paslaugų	64260 paslaugų	68040 paslaugų
Dienos socialinės globos paslaugos	14 gavėjų 168 paslaugos	17 gavėjų 166 paslaugos	17 gavėjų 204 paslaugos	16 gavėjų 1536 paslaugos	18 gavėjų 16200 paslaugų	22 gavėjai 13500 paslaugų
Pagalbos pinigai	9 gavėjai	13 gavėjų	12 gavėjų	11 gavėjų	10 gavėjų	2 gavėjai

Kupiškio socialinių paslaugų centro pateikta informacija

Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinyje Krizių centre 2016 m. socialinės paslaugos buvo suteiktos 188 asmenims. Intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos suteiktos 13 asmenų, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos institucijoje 11 asmenų, trumpalaikės socialinės globos paslaugos 17 asmenų, Buvo organizuota švietėjiška veikla 65 asmenims ir suteiktos darbo su grupe paslaugos 51 asmeniui. Krizių centro darbas organizuojamas komandiniu principu, bendradarbiaujant su kitų sričių specialistais (švietimo, sveikatos, teisėsaugos, vaiko teisių apsaugos, seniūnijų, Savivaldybės administracijos).

8 lentelė. Informacija apie Kupiškio socialinių paslaugų centro Krizių centro padalinyje suteiktas paslaugas

Eil. Nr.	Paslaugų rūšis		2015 m.		2016 m.		Paslaugų skyrimo priežastys
			Unikalių gavėjų skaičius	Paslaugų skaičius	Unikalių gavėjų skaičius	Paslaugų skaičius	
1	2		3	4	5	6	7
1.	Krizių centre suteiktos socialinės paslaugos, iš viso		144	1014	188	4019	
	Iš jų	1. Bendrosios socialinės paslaugos	10	44	26	150	Informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo, transporto organizavimo paslaugos
		2. Laikino apnakvindinimo/ apgyvendinimo paslaugos	4	36	-	-	Asmuo ar šeima neturi vietos laikinai prisiglausti
		3. Trumpalaikės socialinės globos paslaugos	14	169	17	2291	Neturi gyvenamojo būsto
		4. Intensyvios krizių įveikimo pagalbos	15	140	13	568	Netekus gyvenamojo būsto, smurto šeimoje atveju, alkoholio vartojimas, iššaukęs vaikų nepriežiūrą (socialinė rehabilitacija)
		5. Socialinių	22	330	11	420	Stokojant socialinių ir

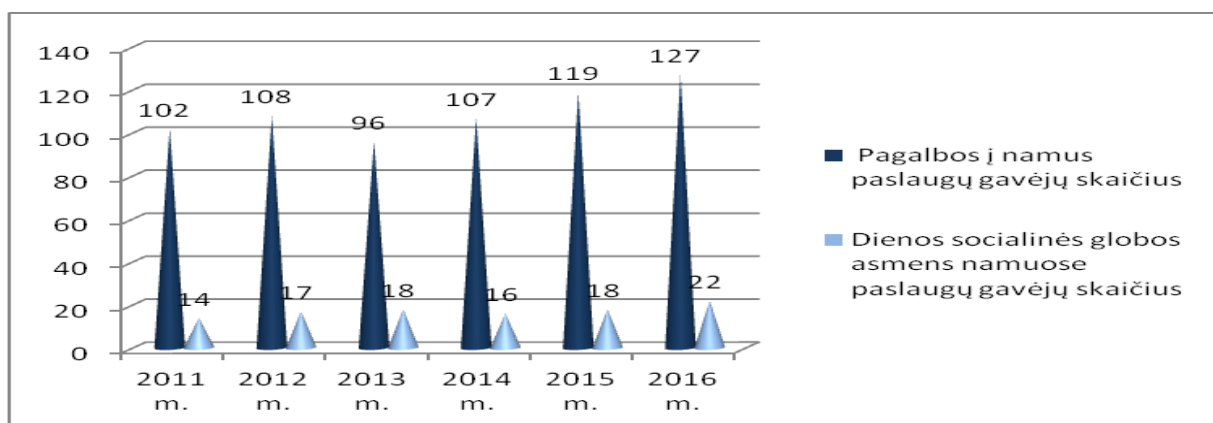
		įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos Krizių centre					tėvystės įgūdžių, teikiamas tinkamos vaikų priežiūros ugdymas ir įtvirtinimas
		6. Apgyvendinimas nakvynės namuose ir krizių centruose	-	-	5	245	Neturi gyvenamo būsto
		7. Psichosocialinės paslaugos	10	88	-	-	Smurto šeimoje atveju; emocinė įtampa, priklausomybių prevencija
		8. Organizuota švietėjiška veikla	31	93	65	195	Priklausomybių prevencija, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas socialinės rizikos šeimose
		9. Darbo su grupe paslaugos	38	114	51	150	Priklausomybių prevencija, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas socialinės rizikos šeimose
2.	Krizių centro suteiktos socialinės paslaugos, iš viso		99	150	18	52	
2.1	Išvykų į namus paslaugos		-	-	9	26	
Iš jų:	1. Bendrosios socialinės paslaugos		13	52	4	10	
	2. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos		12	24	3	10	Priklausomybių prevencija, klientų konsultacijos įvairiais klausimais
	3. Intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos		13	13	2	6	Priklausomybių prevencija; smurtas šeimoje; emocinė įtampa
	4. Psichologo paslaugos		6	6	-	-	Priklausomybių prevencija, smurtas šeimoje, emocinė įtampa
2.2.	Švietėjiškos veiklos paslaugos		34	34	-	-	Priklausomybių prevencija, klientų konsultacijos įvairiais klausimais
2.3.	Socialinio darbo grupėse paslaugos		21	21	-	-	Klientų konsultacijos įvairiais klausimais dalinantis nuomonėmis, patyrimais, išgyvenimais

Kupiškio socialinių paslaugų centras nuo 2017 metų kartu su įvairiais partneriais pradėjo rengti ir įgyvendinti Tėvystės ugdymo ir stiprinimo programą (toliau Programa) Kupiškio rajono šeimoms. Programa rekomenduojama visoms šeimoms, auginančioms vaikus iki 18 metų. Programos tikslas – ugdyti ir stiprinti pozityvių santykių šeimoje kūrimo įgūdžius. Programą įgyvendina Kupiškio socialinių paslaugų centras, Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba, VšĮ Kupiškio rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras, Rokiškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius, Kupiškio rajono policijos komisariatas. Planuojama, kad kiekvienoje seniūnijoje Programos įgyvendinimo metu bus suorganizuoti 4 užsiėmimai, seminarai, kurių metų įvairių sričių specialistai suteiks reikiamos informacijos ir konsultuos šeimas aktualiais klausimais.

Kad vyresnio amžiaus žmonės ar neįgalūs asmenys galėtų kuo ilgiau savarankiškai gyventi namuose, būtina jiems sudaryti galimybę gauti tiek socialines, tiek sveikatos priežiūros paslaugas namuose. Atsižvelgiant į tai, pastaraisiais metais socialinės paslaugos senyvo amžiaus žmonėms Kupiškio rajone organizuojamos laikantis pagrindinio principo – kuo ilgiau žmogus turi gyventi savo namuose ir gauti jam reikalingą socialinę pagalbą bei sveikatos priežiūrą.

Pagalbos į namus paslaugos teikiamos asmens namuose siekiant padėti asmeniui (šeimai) tvarkytis buityje. Pagrindiniai pagalbos į namus paslaugų gavėjai yra senyvo amžiaus asmenys ir suaugę neįgalūs asmenys. Didelė dalis paslaugų gavėjų yra vieniši. Pastebimas pagalbos į namus paslaugų prašančių asmenų skaičiaus augimas.

7 diagrama. Paslaugų gavėjų skaičiaus kaita

Kupiškio socialinių paslaugų centro pateikta informacija

2015 m. pagalbos į namus paslaugas gavo 119 asmenų, dienos socialinės globos asmens namuose paslaugos buvo teiktos 18 neįgaliųjų. Dėl pagalbos į namus paslaugų gavimo per 2015 metus kreipėsi 55 asmenys. 2016 m. pagalbos į namus paslaugas gavo 127 asmenys, dienos

socialinės globos asmens namuose paslaugos buvo teiktos 22 neįgaliesiems. Per 2016 m. dėl pagalbos į namus paslaugų gavimo kreipėsi 48 asmenys. Ne visų asmenų prašymai teikti socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugas yra patenkinami, kadangi besikreipiančiųjų dėl pagalbos į namus paslaugų skaičius nuolat auga, o pagal dabartinę mokėjimo už socialines paslaugas tvarką didžiąją dalį patiriamų išlaidų turi prisiimti Savivaldybė. Skiriant socialinės priežiūros (pagalbos į namus) ir dienos socialinės globos paslaugas pirmenybė paslaugoms gauti suteikiama vienišiesiems asmenims. 2017 m. sausio 1 d. 8 asmenys laukė dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų, 34 asmenys – socialinės priežiūros (pagalbos į namus) paslaugų.

2016 m. Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektams finansuoti buvo skirta 29169 Eur iš valstybės biudžeto ir 2917 Eur iš Savivaldybės biudžeto. Šiuo metu rajone veikia 5 nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialinės reabilitacijos paslaugas neįgaliesiems asmenims ir jų šeimos nariams bei kitų socialinių grupių asmenims. Nevyriausybinių organizacijų klientams dažniausiai teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, asmens higienos, socialinės reabilitacijos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, transporto organizavimo, sociokultūrinės paslaugos.

Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, veikianti 27 metus, vienija 225 narius. Draugijoje dirba 7 darbuotojai, iš jų 6 – neįgalūs. 2016 m. draugija 160 asmenų suteikė 4372 socialines paslaugas. Buvo teikiamos kasdienės veiklos įgūdžių ugdymo ir palaikymo, asmens higienos, praktinės ir teorinės kasdienės namų ruošos žinių mokymo, sociokultūrinės (meno kolektyvas „Prie Kupos“), darbo terapijos (pynimas iš vytelių), asmeninio asistento paslaugos ne tik neįgaliesiems, bet ir kitiems Kupiškio miesto ir Kupiškio seniūnijos asmenims. Socialinių paslaugų ir dienos užimtumo centre organizuojama įvairi veikla neįgaliesiems, lavinami meniniai, sportiniai gebėjimai, kuriamos savipagalbos grupės, skatinama narių motyvacija dirbti ir įgyti išsilavinimą, teikiama pagalba neįgaliųjų šeimos nariams.

Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga vienija 295 narius, turinčius įvairią negalią. Organizacijoje dirba 4 darbuotojai, 2 iš jų turi negalią, 3 asmenys dirbo savanorystės pagrindais. Šios sąjungos įkurtame dienos centre 2016 m. 68 asmenims buvo suteiktos 2299 socialinės paslaugos. Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga teikia savitvarkos, kasdienės veiklos įgūdžių palaikymo, mokymo sveikai gyventi bei asmeninio asistento paslaugas, padeda spręsti emocines problemas, vykdo užimtumą įvairiuose amatų būreliuose (mezgimo būrelis), pagaminti darbeliai pristatomi parodose, mugėse („Tau, Vilniau“, „Rudens saulutė“), meniniai gebėjimai lavinami menų terapijos būrelyje, kuriami etiudai, sceninės improvizacijos, teikiamos transporto organizavimo, aprūpinimo kompensacine technika paslaugos.

VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Kupiškio skyrius 2016 m. vienijo 39 regėjimo negalią turinčių asmenis. Pagrindinę savo veiklą skyrius vykdo įsteigtame Dienos

centre. Projekte dirbo 5 darbuotojai ir 2 savanoriai. Buvo suteikta 440 paslaugų 25 asmenims. Įstaigoje organizuotos veiklos, kurios patenkina regos neįgaliųjų poreikius. Šio centro nariams teikiamos sociokultūrinės (meninių gebėjimų lavinimo teatro būrelyje „Akimirka“, vokalinio ansamblio „Rugiagėlė“), savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo namų ruošoje paslaugos, asmeninio asistento pagalbos, asmens higienos, transporto organizavimo paslaugos. Atsižvelgiant į organizacijos klientų specifiškumą, teikiamos specialiosios paslaugos: palydovo, skaitovo, orientacijos ir mobilumo ugdymo, kompiuterinio raštingumo ugdymo, mokoma naudotis techninės pagalbos priemonėmis. Teikiant socialinės reabilitacijos paslaugas, projekto dalyviams didinamas regėjimo neįgaliųjų savarankiškumas ir užimtumas bei galimybės dalyvauti visuomeniniame gyvenime.

Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Gubojė“ Kupiškio skyrius meninio, kūrybinio profilio veiklą vykdo nuo 2000 metų, vienija 28 narius. Organizacijoje dirba 3 darbuotojai, padeda 3 savanoriai. Iš viso per 2016 m. ši organizacija 23 asmenims suteikė 1125 paslaugas. Vaikams ir jaunuoliams su negalia buvo teiktos dienos užimtumo paslaugos, kurių metu projekto dalyviams vyko saviraiškos, kūrybiškumo lavinimo, buvo mokoma pažinti ir valdyti negalią ar ligą. Projekto metu dalyviai ugdė sveikos gyvensenos, netradicinių piešimo technikų, dekupažo pagrindų įgūdžius. Vaikai ir paaugliai dalyvavo konkursuose, sporto šventėse, įvairiose akcijose. Sunkią negalią turintiems ir negalintiems savarankiškai savimi pasirūpinti, teiktos asmeninio asistento paslaugos.

VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba yra nevyriausybinė įstaiga, kuri teikia įvairias socialines paslaugas protinės ir psichikos sutrikimų turintiems asmenims ir jų šeimos nariams. Šios tarnybos Kupiškio užimtumo kambaryje teikiamos savipagalbos grupių, sociokultūrinės paslaugos (piešimo užsiėmimai, parodėlės, muzikos terapija), kuriomis siekiama palengvinti neįgaliųjų integravimąsi į visuomenę, mokoma tapti savarankiškesniais. VšĮ Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba per 2016 m. buvo suteikė 818 paslaugų 36 asmenims. Projekte dirbo 3 asmenys.

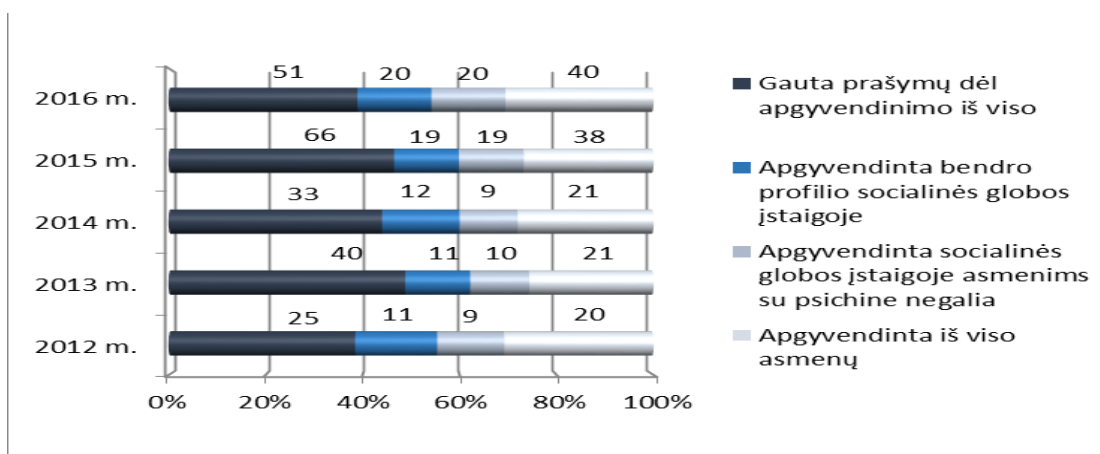
Neįgaliųjų nevyriausybės organizacijos yra svarbūs Savivaldybės partneriai, užtikrinantys neįgaliųjų socialinę integraciją, teikiantys bendrąsias socialines paslaugas, kurių Savivaldybės biudžetinės įstaigos neteikia.

Be jau įvardintų NVO įstaigų, rajone veikia Panevėžio vyskupijos Kupiškio dekanato „Caritas“.

Visuomenės senėjimas didina integruotos globos ir slaugos paslaugų poreikį – reabilitacijos, medicinos, socialinių paslaugų, kadangi senyvo amžiaus asmenys, netekę savarankiškumo, negali savarankiškai atlikti daugelio kasdienio gyvenimo funkcijų. 2014 m.,

lyginant su 2013 m., apgyvendintų asmenų socialinės globos namuose skaičius kito nežymiai, tačiau 2015 m. ir 2016 m. šių socialinių paslaugų poreikis išaugo (8 diagrama).

8 diagrama. Gauti prašymai dėl apgyvendinimo ir asmenų apgyvendinimas socialinės globos įstaigose

Socialinės paramos skyriaus duomenys

2012 m. ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos skirtos 20 asmenų (11 Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 9 – žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose), 2013 m. – 21 asmeniui (11 – Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 10 – žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose), 2014 m. – 21 asmeniui (12 – Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 9 – žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose). 2015 m. poreikis socialinės globos paslaugoms institucijoje gauti itin išaugo, nes ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos institucijoje pradėtos teikti 38 asmenims, iš jų 19 buvo apgyvendinta Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, 19 – žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose. 2016 m. iš viso buvo apgyvendinta 40 asmenų. 2017 m. sausio 1 d. 5 asmenys laukė eilėje dėl ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų teikimo Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje ir 8 asmenys dėl apgyvendinimo žmonių su psichine ar protine negalia globos namuose.

2016 m. gruodžio 31 d. 30 Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų gavo ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas Kupiškio socialinių paslaugų centre, 21 neįgalių asmenų

paslaugos buvo teikiamos Kupiškio socialinės globos namuose, 8 – Skemų socialinės globos namuose, 5 – Utenos socialinės globos namuose, 21 – Jotainių socialinės globos namuose, 1 – Zarasų socialinės globos namuose, 5 – Aknystos socialinės globos namuose, 1 – Padvarių socialinės globos namuose, 1 – Jurdaičių socialinės globos namuose, 1 – Ventos socialinės globos namuose, 2 – Visagino socialinės globos namuose, 1 – VŠĮ Šv. Juozapo globos namuose, 2 – VŠĮ Antavilių pensionate, 1 – Raseinių r. Blinstrubiškių socialinės globos namuose, 1 – VŠĮ Rumšiškių senelių globos namuose „Auksinis amžius“, 1 – Senjorų socialinės globos namuose.

Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose teikiamos ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugos be tėvų globos likusiems vaikams. Vaikų globos namų paslaugų gavėjai – vaikai, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), arba laikinai globos namuose apgyvendinti vaikai, kol bus išspręstas jų grąžinimo tėvams arba globos (rūpybos) nustatymo klausimas. Į vaikų globos namus patenka vis daugiau vaikų, turinčių specialiųjų poreikių, kuriems reikalinga visokeriopa įvairių specialistų pagalba. 2015 m. į įstaigą atvyko 31 vaikas, iš jų 9 buvo apgyvendinti iki 3 dienų, 17 vaikų buvo nustatyta laikinoji globa, 5 – nuolatinė globa. 19 vaikų turėjo nustatytus specialiuosius poreikius: 9 vaikams buvo nustatyti dideli specialieji ugdymosi poreikiai, 10 – vidutiniai specialieji ugdymosi poreikiai. Per 2016 m. į įstaigą atvyko 28 vaikai, iš jų 12 buvo laikinai apgyvendinti iki 3 parų. 2017 m. sausio 1 d. duomenimis 25 vaikams buvo nustatyta laikinoji globa, 17 nuolatinė globa. 2017 m. sausio 1 d. įstaigoje gyveno 42 vaikai šeimynų tipo kambariuose. 2014 m. Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai gavo licenciją teikti institucinės socialinės globos paslaugas (trumpalaikes, ilgalaikes) be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams.

Kupiškio rajono savivaldybėje yra įsteigtos 2 vaikus globojančios šeimynos – Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna ir Liolės Anikevičienės šeimyna. Šeimynų teikiamos socialinės globos paslaugos yra ekonomiškai naudingesnės ir kokybiškesnės palyginus su socialinės globos paslaugomis vaikų globos namuose, nes globojamiems vaikams sudaromos sąlygos, artimos šeimoje gyvenančių vaikų sąlygoms, mažėja vaikų socialinės atskirties rizika, vaikai geriau parengiami savarankiškam gyvenimui.

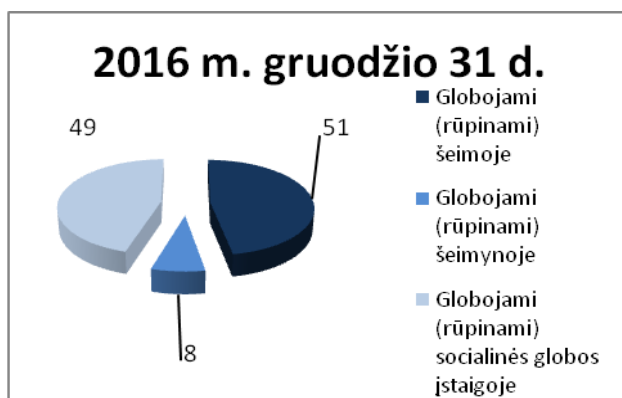
Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna nuo 2014 m. turi licenciją teikti institucines ilgalaikės, trumpalaikės socialinės globos paslaugas be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams. 2015 m. šeimynoje paslaugos buvo suteiktos 5 vaikams, 2016 metais šeimynoje gyveno 3 vaikai, o 2017 m. sausio 1 d. šeimynoje gyveno 2 vaikai.

Liolės Anikevičienės šeimyna nuo 2014 m. turi licenciją teikti institucines ilgalaikės, trumpalaikės socialinės globos paslaugas be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams. 2016 m. sausio 1 d. šeimyna teikė ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas 6 be tėvų

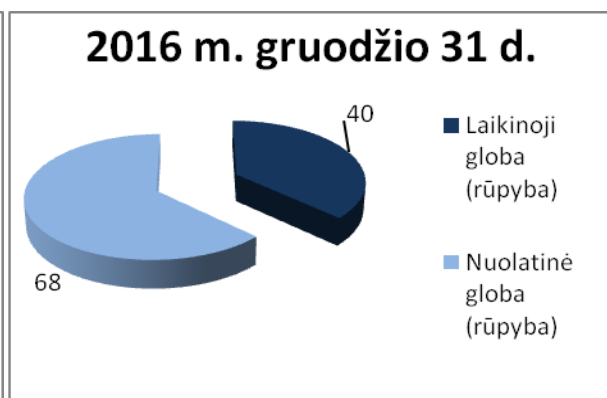
globos likusiems vaikams, iš jų 3 vaikams su negalia. 2017 m. sausio 1 d. šioje šeimynoje gyveno 6 vaikai.

2017 m. sausio 1 d. Kupiškio rajone buvo 108 globojami (rūpinami) vaikai, 40 vaikų buvo nustatyta laikinoji globa (rūpyba), 68 – nuolatinė globa (rūpyba). 51 vaikas augo globojami šeimoje, 8 – šeimynose, 49 – socialinės globos įstaigoje. 2016 metais 15 vaikų buvo nustatyta laikinoji globa (rūpyba) šeimoje tėvų prašymu dėl tėvų išvykimo iš Lietuvos Respublikos (9, 10 diagramos).

9 diagrama. Globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius

10 diagrama. Vaikų globa (rūpyba)

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus informacija

9 lentelė. Vaikų globa (rūpyba) tėvų prašymu

Vaikai, kuriems nustatyta globa (rūpyba) tėvų prašymu	Per laikotarpį 2016-01-01 – 2016-12-31		Laikotarpio pabaigoje 2016-12-31
	Vaikų skaičius	Atvejų skaičius	Vaikų skaičius
Vaikams nustatyta laikinoji globa (rūpyba) šeimoje tėvų prašymu dėl tėvų išvykimo iš Lietuvos Respublikos	15	15	14

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus informacija

10 lentelė. Vaikų globa (rūpyba)

Vaikai, kuriems nustatyta globa (rūpyba)	Per laikotarpį 2016-01-01 – 2016-12-31				Laikotarpio pabaigoje 2016-12-31		
	Vaikų skaičius, iš viso	Atvejų skaičius, iš viso	Laikinoji globa (rūpyba)	Nuolatinė globa (rūpyba)	Vaikų skaičius, iš viso	Laikinoji globa (rūpyba)	Nuolatinė globa (rūpyba)
Nustatyta vaiko globa (rūpyba)	34	34	33	1	108	40	68
Vaiko globa (rūpyba) nustatyta šeimoje	12	12	11	1	51	13	38
Vaiko globa (rūpyba)	0	0	0	0	8	0	8

nustatyta šeimynoje							
Vaiko globa (rūpyba) nustatyta socialinės globos įstaigoje	22	22	22	-	49	27	22

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus informacija

Alternatyvias socialinei globai socialines ir ugdymo paslaugas socialinės rizikos vaikams ir jų šeimoms teikia **VŠĮ Kupiškio vaikų dienos centras**. Šis centras turi keturis padalinius: Kupiškyje, Adomynėje, Noriūnuose ir Subačiuje. Čia vaikai iš socialinės rizikos šeimų, daugiavaikių šeimų renkasi po pamokų, jie papildomai ugdomi, maitinami, organizuojamas vaikų laisvalaikis, ugdomi socialiniai įgūdžiai. 2017 m. sausio 1 d. šiame centre socialinės paslaugos buvo teikiamos 60 vaikų iš 41 socialinės rizikos, socialiai remtinų bei psichologinių, socialinių ir kitokių problemų turinčių šeimų. Kupiškio rajone vien tik socialinės rizikos šeimose 2017 m. sausio 1 d. duomenimis augo 326 vaikai, todėl šio dienos centro teikiamų paslaugų nepakanka. Reikalinga plėsti vaikų dienos centro paslaugas steigiant šio centro padalinius kaimiškose vietovėse, kadangi šio centro teikiamos paslaugos yra šeimos socialinių problemų atsiradimo prevencinė priemonė.

Kupiškio rajono savivaldybėje nuo 2017 metų pradėtas vykdyti projektas „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Kupiškio rajono savivaldybėje“. Šį projektą parengė Savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyrius, projektą vykdys VŠĮ Kupiškio vaikų dienos centras. Projekto tikslas – įgalinti Kupiškio rajono savivaldybėje gyvenančias šeimas ir (ar) asmenis tinkamai veikti krizinėse situacijose, susijusiose su emocinių, socialinių, vaikų ugdymo, saviraiškos poreikių tenkinimu bei tarpusavio santykiais, sudarant sąlygas gauti kokybiškas kompleksines paslaugas. Projekto metu Kupiškio r. Adomynės mokykloje-daugiafunkciame centre, Kupiškio r. Antašavos mokykloje-daugiafunkciame centre bei Kupiškio r. Rudilių Jono Laužiko universaliame daugiafunkciame centre duris atvers Bendruomeniniai šeimos namai. Juose bus organizuojamos ir koordinuojamos paslaugos šeimai, teikiamos tikslinės grupės informavimo, konsultavimo, šeimos įgūdžių ugdymo bei sociokultūrinės paslaugos, psichosocialinė pagalba, organizuojami pozityvios tėvystės mokymai. Projekto metu bus užtikrinamas projekto veiklų dalyvių, neturinčių galimybių pasinaudoti viešuoju ar privačiu transportu, pavėžėjimas bei pagal poreikį teikiama veiklose dalyvaujančių asmenų vaikų priežiūros paslauga. Planuojama, kad projekto metu kompleksinės paslaugos bus suteiktos 200 unikalių asmenų.

2013 m. balandžio mėnesį Kupiškio rajono savivaldybės taryba patvirtino Įpareigojimo išklausti bendravimo su vaikais tobulinimo kursus vykdymo tvarkos aprašą, kuriuo remiantis tėvus, įtėvius (globėjus, rūpintojus), kuriuos teismas nubaudė už administracinius teisės pažeidimus, susijusius su vaiko nepriežiūra ir pan., įpareigojo išklausti specialius kursus, kurių tikslas – suteikti tėvams žinių apie pozityvią tėvystę, stiprinti jų socialinius ir bendravimo su vaikais

įgūdžius. Kursus rengia, organizuoja ir vykdo Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba. 2014 metais bendravimo su vaikais tobulinimo kursus teismo įpareigotiems asmenims Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba surengė 3 kartus, užsiėmimai truko po 20 valandų, iš viso dalyvavo 11 asmenų. Per 2015 m. Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba bendravimo su vaikais tobulinimo kursus organizavo 2 kartus, kuriuose dalyvavo 4 teismo įpareigoti asmenys. 2016 m. buvo organizuoti bendravimo su vaikais tobulinimo kursai 5 asmenims, tačiau kursus išklaušė tik 2 teismo įpareigoti asmenys.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje 2017-01-01

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius, iš viso	Socialinių darbuotojų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, skaičius	Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:			
1.1.	Biudžetinėse įstaigose : <i>Kupiškio socialinių paslaugų centre</i> <i>Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose</i>	18 2	11 -	34 12
1.2.	Viešosiose įstaigose:	-	-	-
2.	Savivaldybės administracijoje: <i>Socialinės paramos skyriuje</i> <i>seniūnijose</i>	1 6	- -	- -
	Iš viso:	27	11	46

Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriuje dirba 1, o seniūnijose – 6 socialiniai darbuotojai, šis darbuotojų skaičius atitinka pareigybių skaičių. Kupiškio socialinių paslaugų centre dirba 18 socialinių darbuotojų (9 iš jų dirba su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais ir jų atlyginimai finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų), 18 socialinių darbuotojų atitinka 17 socialinių darbuotojų pareigybių. Kupiškio rajone socialines paslaugas teikia 46 socialinio darbuotojo padėjėjai, iš jų 27 – Kupiškio socialinių paslaugų centro bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų padalinyje, 27 socialinio darbuotojo padėjėjai užima 26 pareigybes, kadangi yra darbuotojų, kurie dirba ne visą darbo laiką, 15 iš jų atlyginimai finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų. 7 socialinio darbuotojo padėjėjai dirba Kupiškio socialinių paslaugų centro stacionarių socialinių paslaugų padalinyje, jie užima 6,75 pareigybes. 2 socialiniai darbuotojai, 5 socialiniai

pedagogai ir 12 socialinio darbuotojo padėjėjų paslaugas teikia Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose.

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

Dauguma tikslų ir numatytos socialinių paslaugų apimtys Kupiškio rajone per 2016 m. buvo įgyvendintos. Socialines paslaugas teikė Kupiškio rajono savivaldybės biudžetinių socialinių paslaugų įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų darbuotojai.

Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, 2016 m. išlaikytos panašios, lyginant su 2015 m., teikiamų socialinių paslaugų – dienos socialinės globos neįgaliesiems asmenims namuose, socialinės priežiūros (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo) ir pagalbos į namus – apimtys. Transporto paslaugų 2016 m. suteikta mažiau, tačiau paslaugos buvo suteiktos pagal klientų poreikį. Neįgaliųjų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis paslaugų 2016 metais suteikta panašiai tiek pat kaip ir 2015 metais. Maitinimo organizavimo paslaugų apimtis padidėjo dėl suaugusių socialinės rizikos asmenų skaičiaus augimo.

Pagrindiniai Kupiškio socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjai buvo neįgalūs, senyvo amžiaus asmenys, kuriems buvo teikiamos pagalbos į namus, dienos socialinės globos asmenims namuose, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugos, ir socialinės rizikos šeimos, gavusios socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, sociokultūrines bei kitas bendrąsias socialines paslaugas. Transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, aprūpinimo būtiniausiaisiais drabužiais ir avalyne paslaugos teiktos socialinės rizikos suaugusiems asmenims. Atestuoti socialiniai darbuotojai rengė globėjų šeimas globoti vaikus, teikė informavimo ir konsultavimo paslaugas jau vaikus globojančioms šeimoms.

Į socialinių paslaugų teikimą buvo įtrauktos ir nevyriausybinės organizacijos, jos teikė įvairias bendrąsias socialines paslaugas rajono neįgaliesiems. Kupiškio rajono neįgaliųjų draugijos teikiamas paslaugas neįgaliesiems iš dalies finansavo Savivaldybė.

III SKYRIUS UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

Planuojamam laikotarpiui numatomos **prioritetinės žmonių socialinės grupės**, kurioms reikalinga teikti ar plėsti socialines paslaugas:

- Be tėvų globos likę vaikai
- Vaikus globojančios šeimos
- Socialinės rizikos šeimos ir jų vaikai
- Šeimos, auginančios vaikus

- Senyvo amžiaus asmenys
- Neįgalieji

Numatomos **prioritetinės socialinės paslaugos:**

• Ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų teikimas be tėvų globos likusiems vaikams (bendruomeniniuose vaikų globos namuose, profesionalių globėjų šeimose).

- Kompleksinės paslaugos šeimoms, auginančioms vaikus.
- Pagalba globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams.
- Socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams.

- Socialinės priežiūros (pagalbos į namus paslaugos).
- Integralios pagalbos paslaugos.
- Dienos socialinė globa asmens namuose.
- Ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų senyvo amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia teikimas institucijoje.

10. 2017 metų priemonių planas

1 tikslas Plėtoti nestacionarias socialines paslaugas				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
1.1. Užtikrinti bendrųjų socialinių paslaugų teikimą rajono gyventojams bendradarbiaujant su nevyriausybinių organizacijomis	1.1.1. Finansuoti transporto organizavimo paslaugas	1600 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Transporto paslaugos bus suteiktos 220 asmenų
	1.1.2. Finansuoti maisto iš intervencinių atsargų transporto išlaidas	0 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Paramą maisto produktais gaus 2500 asmenų
	1.1.3. Finansuoti asmeninės higienos ir priežiūros organizavimo paslaugas	9700 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Paslaugos bus suteiktos 420 asmenų
	1.1.4. Finansuoti nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijų socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus	19036 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 28679 Eur valstybės biudžeto	Nevyriausybės neįgaliųjų organizacijos	Paslaugos bus suteiktos 290 asmenų

	1.1.5. Finansuoti nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijų socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektus 1.1.6. Skirti dalinį finansavimą VšĮ Vaikų dienos centrui	lėšos 500 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 1923 Eur valstybės biudžeto lėšos 6000 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Nevyriausybinių neįgaliųjų organizacijos Savivaldybės administracija	Paslaugos bus suteiktos 16 asmenų Paslaugas gaus 90 vaikų
1.2. Organizuoti pagalbos namuose paslaugas pagyvenusiems ir neįgaliesiems asmenims	1.2.1. Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas – pagalbą į namus	198,100 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 15440 Eur biudžetinių įstaigų pajamų įmokų lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Pagalbos į namus paslaugos bus suteiktos 120 asmenų
1.3. Teikti sunkią negalią turinčių asmenų poreikius atitinkančias dienos globos paslaugas asmens namuose	1.3.1. Teikti specialiąsias socialines paslaugas – dienos socialinę globą asmens namuose 1.3.2. Teikti integralias asmens namuose paslaugas (slaugos ir dienos socialinės globos)	111610 Eur iš valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų 156000 Eur iš ES lėšų	Kupiškio socialinių paslaugų centras Kupiškio socialinių paslaugų centras	Dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose bus suteiktos 10 asmenų Integralios paslaugos bus suteiktos 16 asmenų jų namuose
1.4. Teikti gyventojų poreikius atitinkančias bendrąsias bei socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams	1.4.1. Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas – socialinių įgūdžių ugdymą ir palaikymą	138600 Eur per metus iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos; 7000 Eur iš Savivaldybės biudžeto	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Kokybiškas socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas gaus 150 socialinės rizikos šeimų ir 360 jose augančių vaikų, sumažės socialinės globos poreikis socialinės rizikos šeimų vaikams, teikiamos

1.5. Užtikrinti paslaugų prieinamumą vaikų globojančioms šeimoms, globėjams (rūpintojams), įtėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti asmenims 1.6. Plėsti šeimoms socialinių paslaugų teikimą 1.7. Vykdyti Nacionalinę neįgaliųjų socialinę integraciją				paslaugos padės palaikyti ir atstatyti savarankiškumą įvairias visuomeniniame ir šeimos gyvenime reikalingas funkcijas
	1.5.1. Teikti globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieškos, rengimo, atrankos konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugas	19200 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Pagal poreikį paslaugas gaus vaikus globojančios šeimos, bus konsultuojami asmenys, besirengiantys tapti globėjais (rūpintojais)
	16.1. Teikti kompleksines paslaugas šeimoms	82000 Eur iš ES lėšų	VšĮ Vaikų dienos centras	3 bendruomeniniuose šeimos namuose (Adomynės, Antašavos ir Rudilių) kompleksines paslaugas (psichosocialinė pagalba, pozityvios tėvystės mokymai, šeimos įgūdžių ugdymas ir sociokultūrinės paslaugos) gaus 100 šeimų
	1.7.1. Pritaikyti būstą ir gyvenamąją aplinką neįgaliesiems	2054,27 Eur valstybės biudžeto lėšos; 821,71 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Būstas ir gyvenamoji aplinka bus pritaikyta 8 neįgaliesiems

2 tikslas Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
2.1. Užtikrinti kokybišką socialinės globos institucijoje teikimą senyvo amžiaus ir neįgaliesiems asmenims	2.1.1. Socialines paslaugas teikti stacionarioje socialinės globos įstaigoje (Kupiškio socialinių paslaugų centro Stacionarių socialinių paslaugų padalinyje)	131100 Eur iš Savivaldybės biudžeto; 76000 Eur biudžetinių įstaigų pajamų įmokų lėšos	Kupiškio socialinių paslaugų centras	Kokybiškas socialinės globos paslaugas gaus 30 senyvo amžiaus ir neįgalių asmenų
	2.1.2. Finansuoti socialinės globos (trumpalaikės, ilgalaikės) paslaugų teikimą kitų savivaldybių ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo globos įstaigoms	40000 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos; 114990 Eur valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos	Savivaldybės administracija, kitų savivaldybių ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo socialinės globos įstaigos	Socialinės globos paslaugas gaus 45 suaugę ir senyvo amžiaus asmenys su negalia

3 tikslas Užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą be tėvų globos likusiems vaikams				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
3.1. Užtikrinti kokybišką socialinės globos institucijoje be tėvų globos likusiems vaikams paslaugų teikimą	3.1.1. Socialines paslaugas teikti stacionarioje socialinės globos įstaigoje (Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namuose)	245900 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Kupiškio rajono šv. Kazimiero vaikų globos namai	Socialinės globos paslaugas bus teikiamos šeimyniniu principu – 4 šeimynose gyvens 32 vaikai
	3.1.2. Socialines paslaugas teikti kitose stacionariose socialinės globos įstaigose	11270 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Savivaldybės administracija, kitų savivaldybių ir LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Socialinės globos paslaugas gaus 3 vaikai

	3.1.3. Socialines paslaugas teikti šeimynose	11430 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	pavaldumo socialinės globos įstaigos kūdikiams ir vaikams su negalia Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna, Liolės Anikevičienės šeimyna	Šeimynose gyvens 8 vaikai
--	--	---	---	---------------------------

4 tikslas Plėtoti socialines paslaugas socialinės rizikos asmenims ir šeimoms				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
4.1. Užtikrinti socialinės rizikos asmenims socialinių paslaugų teikimą	4.1.1. Finansuoti bendrąsias ir specialiąsias (intensyvios krizių įveikimo pagalbos, laikino apnakvindinimo, trumpalaikės socialinės globos) paslaugas	23400 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinys Krizių centras	Bus teikiama skubi pagalba ir laikinas prieglobstis, trumpalaikė socialinė globa krizių atvejais 15 asmenų, 10 asmenų dalyvaus mokymuose smurto prevencijos tema, 12 suaugusiems socialinės rizikos asmenims bus suteiktos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, 20 asmenų, turinčių priklausomybę alkoholiui, bus konsultuojami dėl gydymo, 20 asmenų bus ugdomi socialiniai įgūdžiai.

4.2. Užtikrinti socialinę paramą mažas pajamas gaunantiems asmenims	4.2.1. Organizuoti maitinimą mažas pajamas gaunantiems asmenims	4650 Eur iš Savivaldybės biudžeto lėšų	Savivaldybės administracija, Kupiškio socialinių paslaugų centras	Socialinės paslaugos bus teikiamos 11 mažas pajamas gaunantiems asmenų
---	---	--	---	--

11. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2017 metais

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Vietų skaičius
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa: Ilgalaikė senyvo amžiaus ir fizinę negalią turinčių asmenų socialinė globa Ilgalaikė asmenų, turinčių proto ir psichinę negalią, socialinė globa Ilgalaikė kūdikių ir vaikų, netekusių tėvų globos, socialinė globa	– Socialinės globos namai, skirti suaugusiems asmenims su proto ir psichine negalia Socialinės globos namai vaikams su negalia Socialinės globos namai vaikams	– 15 2 2
2.	Trumpalaikė socialinė globa: Trumpalaikė senyvo amžiaus asmenų ir fizinę negalią turinčių asmenų socialinė globa Trumpalaikė asmenų, turinčių proto ir psichinę negalią, socialinė globa Trumpalaikė kūdikių ir vaikų, netekusių tėvų globos, socialinė globa	Socialinės globos namai, skirti senyvo amžiaus bei suaugusiems asmenims fizine negalia Socialinės globos namai, skirti suaugusiems asmenims su proto ir psichine negalia –	– 10 –
3.	Kitos socialinės paslaugos	–	–

IV SKYRIUS

FINANSAVIMO PLANAS

12. Socialinės apsaugos finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinės apsaugos finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas		Pagal planines išlaidas
		2015 metais, tūkst. Eur	2016 metais, tūkst. Eur	2017 metais, tūkst. Eur
1	2	3	4	5
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinei apsaugai	2574,7	2692,1	2762,9
1.1.	Palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	12,5	16,3	16,2
1.2.	Iš jų valstybinėms funkcijoms atlikti	614,6	650,5	684,5
1.3.	Iš jų bendrosioms biudžeto reikmėms	1960,1	1865,4	1970,4
1.4.	Iš jų valstybės investicijų programos lėšos	78,2	30,0	0
2.	Valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija socialinėms paslaugoms	281,5	328,6	371,9
	iš jų:			
2.1.	socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	76,7	97,5	138,6
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	204,8	231,1	233,3
3.	Vaikų globos (rūpybos) išmokoms	163,2	170,5	170,0
4.	ES struktūrinių fondų lėšos			82,0
5.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas	112,7	141,8	92,0
6.	Kitos lėšos	-	-	-

Finansų ir biudžeto skyriaus ir Socialinės paramos skyriaus informacija

Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Socialinės apsaugos finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas
		2016 metais, tūkst. Eur	2017 metais, tūkst. Eur
1	2	3	4
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, iš jų:	951,2	1268,1

1.1.	valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos	328,6	371,9
1.2.	palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	5,6	7,0

12.1. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

2017 m. Savivaldybės biudžeto planinės išlaidos socialinėms paslaugoms, palyginti su 2016 m. išlaidomis, didėja apie 33 proc.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto būdai

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Pagal faktines išlaidas, tūkst. Eur	Pagal planines išlaidas, tūkst. Eur
		2016 metai	2017 metai
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	-	-
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	623,5	670,9
	iš jo:		
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms	574,9	608,2
2.2.	regioninių socialinių paslaugų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	37,2	51,3
2.3.	nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis (šeimynos)	11,4	11,4
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms	10,2	25,0
4.	Finansavimas vykdamas socialinių paslaugų programas	11,1	0
	Iš viso	644,8	695,9

14. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai

Siekiant efektyviau organizuoti socialinių paslaugų teikimą, gerinti socialinių paslaugų kokybę Savivaldybėje, būtinos investicijos į specialistų kvalifikacijos kėlimą, darbo užmokesčio didinimą bei naujų etatų kūrimą. Kupiškio socialinių paslaugų centrui trūksta 7 socialinio darbuotojo padėjėjo etatų pagalbos į namus paslaugoms teikti, 2,5 socialinio darbuotojo etato. 2017 m. skirta valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų 5,5 socialinio darbuotojo darbui su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais etatams.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytais priemonių finansavimu

Rajone gyvena įvairių socialinių sluoksnių asmenų, kuriems reikalinga įvairi socialinė

parama. Daugumai jų ši parama užtikrinama. Tačiau Savivaldybė neturi tiek finansinių išteklių, kad visiems esamiems ir potencialiems socialinių paslaugų gavėjams galėtų užtikrinti aukštos kokybės socialinių paslaugų teikimą. Lėšų poreikis socialinėms paslaugoms finansuoti kiekvienais metais didėja, kadangi žymiai didėja ir socialinių paslaugų poreikis, bet dėl lėšų trūkumo nebus galima patenkinti socialinių paslaugų poreikio.

15. 1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

2016 metais, palyginti su 2015, Savivaldybėje buvo išlaikytos jau teikiamų socialinių paslaugų apimtys. Savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikiai tenkinami nepakankamai, ypač pagalbos į namus paslaugų ir dienos socialinės globos asmens namuose. Nėra galimybės organizuoti socialinių paslaugų pagal poreikius visoms socialinėms žmonių grupėms. Nestacionarių socialinių paslaugų poreikis Savivaldybėje netenkinamas dėl lėšų trūkumo.

Į socialinių paslaugų teikimą aktyviai įsitraukia rajone veikiančios nevyriausybinės neįgaliųjų organizacijos, teikiančios socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugas, tačiau šios organizacijos mažai paslaugų teikia kaimo vietovių gyventojams. Neįgaliųjų nevyriausybinės organizacijos kasmet teikia tas pačias paslaugas, trūksta įvairesnių paslaugų. Kaimo vietovių gyventojams trūksta socialinių paslaugų, kurios patenkintų įvairių socialinių grupių poreikius.

V SKYRIUS PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija – kurti gyventojų poreikius tenkinančią socialinių paslaugų infrastruktūrą, užtikrinti reikalingų socialinių paslaugų teikimo tęstinumą, siekti socialinių paslaugų kokybės.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Per ateinančius 3 metus Kupiškio rajono savivaldybėje planuojama šių socialinių paslaugų plėtra:

- kompleksiskai teikiamų paslaugų šeimai;
- trumpalaikės, ilgalaikės socialinės globos be tėvų globos likusiems vaikams paslaugų (bendruomeniniuose vaikų globos namuose, profesionalių globėjų šeimose);
- pagalbos į namus paslaugų;
- asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų (Alizavos seniūnijoje);
- dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose ir institucijoje;
- integralių paslaugų (slaugos ir globos paslaugos neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims jų namuose);
- socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams;

- pagalbos globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams paslaugų;
- darbingo amžiaus neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims (savarankiško gyvenimo namuose) paslaugų.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

Savivaldybės biudžeto dalis, tenkanti socialinėms paslaugoms per ateinančius 2017 metus, didės, todėl svarbu ne tik išlaikyti jau esamas socialinių paslaugų apimtį, bet ir gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

19. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Didės socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, nes numatoma plėsti socialinių paslaugų teikimą pagal Socialinių paslaugų katalogą toms gyventojų grupėms, kurioms socialinių paslaugų poreikis nepatenkintas arba tenkinamas iš dalies. Nuo 2017 m. įsteigiamos 5,5 papildomos socialinių darbuotojų darbai su socialinės rizikos šeimomis ir vaikais pareigybės Kupiškio socialinių paslaugų centre.

Prognozuojama, kad socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų etatams išlaikyti, kvalifikacijai kelti per ateinančius 3 metus Savivaldybės biudžeto išlaidos turėtų padidėti.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Vietų skaičius
Socialinės rizikos suaugusiems asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis	30

VI SKYRIUS

PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimą priežiūrės Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Socialinių paslaugų plano vertinimo rezultatai bus aptariami pasibaigus kalendoriniams metams Savivaldybės administracijos atsakingų asmenų, socialinių paslaugų įstaigų vadovų, nevyriausybinių organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, vadovų ir asmenų, atsakingų už socialinių paslaugų plano vykdymą ir priežiūrą, susirinkime.

23. Pasiiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Atliekant plano peržiūrą, bus analizuojami ir vertinami pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai, ar įgyvendintos visos priemonės. Neįgyvendinus plano tikslų ir uždavinių, bus vertinami veiksniai, kurie galėjo daryti įtaką plano rezultatams. Vertinant plano tikslingumą bus atsižvelgiama į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ir galinčius turėti įtakos socialinių paslaugų plano įgyvendinimui bei numatytiems tikslams ir uždaviniams siekti.
